

ATEITS

KOVAS—MARCH 1985

VOL. LXXV No. 3

Ženkla medžiuose (eil.) — Ses. O. Mikailaitė	53
Su ateitimi besirungiant — kun. Pr. Gaida	54
Laiškas iš Juliaus Sasnausko	55
Atvirybė laikui, ištikimybė idealui — V. Kolyčius	56
Tada ir dabar — V. Kolyčius	56
Ateitininkai ir mano gyvenimas — V. Kolyčius	59
Globėjos pasisakymas — Z. Vaičiūnienė	69
„Pirmyn, jaunime“ — kun. J. Staškus	65
Ištraukos — I. Gocitaitė-Ehlers	65
Pirmosios redaktorės laiškas — A. Kuolaitė-Skrupskelienė	66
Pirminkas — R. Puteris	66
Meilė (eil.) — E. Girdauskas	66
10 metų redaktoriaus žodis — A. Čepas	67
Veiklumas — R. Čuplinskas	68
Šypsena — V. Nakrošiūtė	69
Svirtis (eil.), Broliai ir seserys (eil., Ne vienišas esi — kun. J. Gutauskas	69
Laiko kalba (eil.) — kun. J. Gutauskas	70
Klausimai (eil.), Dvi kulkos (eil.) — L. Švėgzdaitė	70
Didieji kazimieriniai įvykiai Toronte — A. Kalnis	71

Šis Ateities numeris yra skirtas Kanados ateitininkams.

VYRIAUSIA REDAKTORĖ: Stasė Petersonienė, 2534 West 40th Street, Chicago, IL 60632, USA. Tel.: (312) 847-1693

REDAKCINĖ KOLEGIJA: Rima Janulevičiūtė, Ramunė Kubiliūtė, Gytis Liulevičius, Vėjas Liulevičius, Linas Palubinskas, Raminta Pemkutė, Arūnas Pemkus, Darius Polikaitis, Birutė Tamulynaitė, Arvydas Žygas.

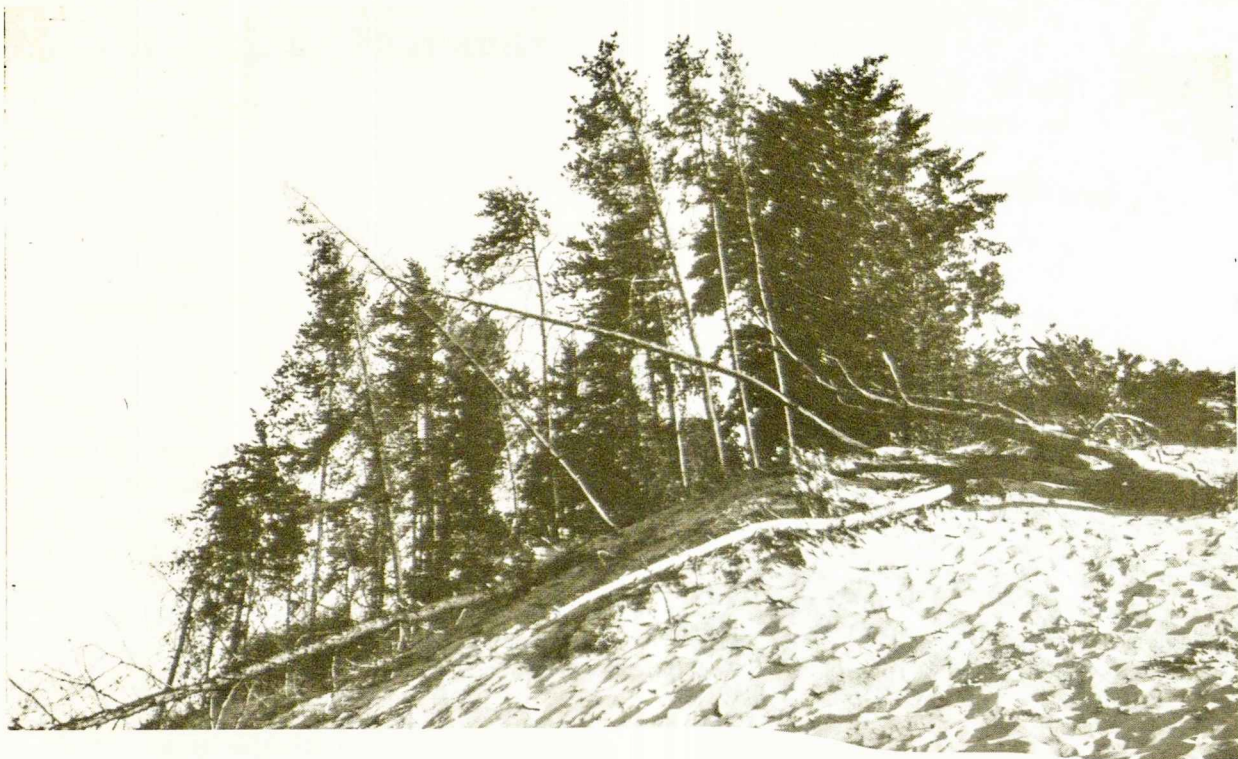
TECHNINIS REDAKTORIUS: Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS: Juozas Polikaitis, 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA. Tel.: (312) 434-2243.

Rankraščių kalbą taiso J. Masilionis. Viršelio antraštė Jono Kuprio.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada \$12.00. Single copy \$1.50. Second class postage paid at Chicago, Illinois. © 1985 by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis. All rights reserved.

ŽENKLAI MEDŽIUOSE

Ses. Ona Mikailaitė

1.
Medyje
Įrėžtos širdys
Ženkliną meilę...
Argi taip? —
Klausių savęs.
Nebežinau aš,
Kur jają rasti:
Ar pušyje?
Ar uosy?
Gal ažuole...
Gal diemedy...
O gal ir smilgos stiebe?
Ne.

Jos čia nėra.
Pasirodo —
Ji kartkartėmis
Dangumi skrajoja.

2.
Liaunas gluosnis
Vėžiu apsirgęs:
Kamienė išsivertęs guzas
Bjaurina liemenį,
Kreivina jį, —
Pasibaisėjimu
Užkrečia kitus,
Šalia stovinčius,
Nežinančius,
Kurį iš jų
Rytoj kirvis
Pravardžiuos.

3.
Medyje Dievulis
Kalba man.
Jis žiūri
Stačiai į mane
Ir sako.
Jo lūpos juda,
Raukšlės kilnojasi, —
Jis šneka man.
O aš nieko,
Ničnieko
Nesuprantu.
Graudu,
Kad tų jo žodžių
Nesugebu sugaudyti.
Matau:
Jie žemėn papsi
Vienas po kito,
Lyg pernykštės gilės.

4.
Mediniam šaukšte,
Rodos,
Jokios poezijos
Ir su žiburiu
Nerasi.
Nėra jame romantikos
Nė lašo.
Iš viso
Šaukštas tuščias.
Medumi tik kvepia —
Liepžiedžių.
Juk per vėlai
Aš ateinu:
Šaukštai po pietų!

5.
Kad taip eilėraščių parašius,
Medžiams ošiant,
Tiktai vieno žodžio.
Ir paskui kartoti
Ir kartoti
Tą vieną žodį —
Išdainuoti,
Išraudoti.
Porinti,
Poteriauti
Tuo vienu žodžiu.
Tuomet bent ženklas liktų
Ateisiančioms kartoms.

Kun. dr. Pr. Gaida

Su ateitimi besirungiant

Ateitininkų sąjūdžio keliai į Lietuvos laisvę

Sutemose žmogus dairosi prošvaisčės — jo žvilgsnis natūraliai krypta ateitin. Tauta savo gyvenimo sutemose taip pat ieško prošvaisčių ir žvelgia ateitin, kuri išsklaidytų sutemas ir atneštų šviesų gyvenimą.

Lietuvių tauta gyveno tokiose sutemose Rusijos carų okupacijoje nuo 1795 metų, t.y. paskutinio Lietuvos - Lenkijos padalinimo. Tai buvo ne tik politinio pobūdžio sutemos, bet ir dvasinio. Aukštosiose mokyklose ir apylamai kultūriniame gyvenime anuomet siautėjo ateizmas, materializmas, nihilizmas.

Tai dvasinio pobūdžio srovės, kurios savo keliu didino politinę spaudą, skurdindamos lietuvių tautą dvasine prasme. Tai ypač gyvai jautė jaunoji karta, einanti mokslus ir pajėgianti žvelgti į platesnius horizontus. Joje kilo savotiškas ateities nerimas, jėškantis kelių į politinę ir dvasinę laisvę. Kelti revoliuciją nebuvo įmanoma — jėgos buvo per daug silpnos, bet formuoti ateitin orientuotą sąjūdį jau buvo realus dalykas. Ir taip žingsnis po žingsnio klostėsi organizuotas sąjūdis, pasivadinęs ateitininkais. Jam nuo pat pradžios rūpėjo tautos ir asmens laisvė.

Kadangi vergija buvo ir politinė, ir dvasinė, reikėjo veikti abiem kryptim. Politinės laisvės siekiant, reikėjo grumtis su prispaudėja — carine Rusija, o dvasinės laisvės siekiant — rungtis su ateizmu, materializmu ir nihilizmu.

Politinėje srityje ateitininkams teko dalyvauti kovose įvairiais būdais: sąmoninant tautą bei ją aktyvinant laisvės linkme. Labiau pasiruošę politinei veiklai aktyviai dalyvavo partijose, kiti tenkinosi daugiau pagalbine veikla, stipriau reikšdamiesi visuomeninėje, pedagoginėje, kultūrinėje veikloje. Tačiau visų akys buvo nukreiptos į Lietuvos ateitį, kuri turi būti vainikuota valstybine laisve bei nepriklausomybe. Šis nusiteikimas buvo gyvas ypač studentijoje ir moksleivijoje, kuri mokėsi rusų mokyklose, bet jau stipriai jautė atgimstančią Lietuvą. Ir, kai buvo paskelbtas Lietuvos tarybos Vasario 16 aktas, jaunimo buvo sutiktas su ryškiu entuziazmu. Ateitininkai sielojosi to akto įgyvendinimu, ir daugelis jų, palikę mokyklų suolus, ėjo į naujai steigiamą Lietuvos kariuomenę, karo mokyklą, žygiavo į mūšio laukus, kur ne vienas paaukojo ir savo gyvybę. Jauna jų auka Lietuvos laisvei buvo viso ateitininkų sąjūdžio realus įnašas į naująją Lietuvą, ilgai svajotą ir brandintą.

Laimėję laisvę Lietuvai, ateitininkai (žinoma, ne vieni, o būdami bendros tautinės kovos dalyviai), dar turėjo grumtis dvasinėje srityje ir joje laimėti laisvę.

Jau minėtų „izmų“ dvasia slėgė plačius tautos sluoksnius, ypač patekusius ano metu rusų švietimo įtakon ir jai pasidavusius. Ateitininkai buvo pasirinkę aiškų sintezės kelią, išreikštą dviem žodžiais, būtent — Dievas ir tėvynė. Kai anuomet ateistai neigė Dievą, materialistai aukštinę medžiagą, nihilistai menkino pagrindines vertybes, ateitininkai matė, kad visa tai veda į vienašališkumą, atplėšia tautą nuo krikščionybės ir sudaro dvasinę grėsmę, reiškančią idėjinę vergiją, remiamą rusiškosios įtakos. Ateitininkams rūpėjo išlaikyti dvasinę sintezę ir ją remti tautos gyvenimą, kuris jau riedėjo valstybinės laisvės keliais.

Ir, reikia pripažinti, jiems didele dalimi tai pavyko. Žymaus jų įnašo dėka nepriklausomoje Lietuvoje prasidėjo religinis atgimimas, kuris plačiai palietė ypač šviesuomenę. Jis paliko gilius pėdsakus, kurie matomi tautos gyvenime ir šiandieną. Tiesa, vėliau atsirado sąjūdžių, nepripažįstančių idėjinės ateitininkų sintezės, skelbiančių tautos absoliutinumą, bet ateitininkai jais nesusiviliojo ir liko ištikimi pradinę sintezei, kuri sudaro stipriausią pagrindą, išbandytą per ilgą veiklos laikotarpį.

Turint tokius laimėjimus, ateitininkų sąjūdžiui tektų galbūt vien džiaugtis ir laikyti savo žygį baigtu. Bet tai būtų viso sąjūdžio išdavimas. Argi galima laikyti laisvės sąjūdį baigtu, kai Lietuva yra atsidūrusi dar didesnėse sutemose negu praeityje? Sėdėti sudėjus rankas dabar ateitininkui reikėtų praktinį iškritimą iš sąjūdžio.

Neturime žinių apie ateitininkų gyvatą okupuotoje Lietuvoje, bet iš visko matyti, kad ateitininkiškoji dvasia ten tebėra gyva, nors be organizacinių formų, kurių tokioje vergijoje neįmanoma rasti.

Dėl to didelė atsakomybė tenka laisvojo pasaulio ateitininkams. Laisvės žygis, pradėtas dar carinėje Rusijoje, toli gražu nėra pasibaigęs. Kaip seniau, taip ir dabar ateitininkų sąjūdžiui tenka grumtis dviejose plotmėse — politinėje, siekiant laisvės Lietuvai, ir dvasinėje — siekiant laisvinančios sintezės, išreikštos Dievo ir tėvynės šūkiu. Lietuva yra pavergta ne tik politškai, militariškai, bet ir dvasiškai. Ateitininkų laisvės žygis siekia vispusiškos laisvės. Čia glūdi dabarties ateitininkų misija — visomis jėgomis dalyvauti laisvės žygyje ir ruošti kelius naujam Vasario 16 aktui. Žinoma, tai nereiškia, kad ateitininkai vieni tai galėtų padaryti. Jų žygis laisvės yra bendrojo lietuvių tautos žygio dalis. Kaip praeityje, taip ir dabar jų įnašas į tautos likimą gali būti didžiai reikšmingas.

Laiškas iš Juliaus Sasnausko

Tokį laišką 1984 m. Kalėdoms gavo torontiškis Rimas Čuplinskas iš Sibiro tremtinio-jau-nuolio Juliaus Sasnausko.

Parabelis, 1984.XII.15

MIELAS RIMAI,

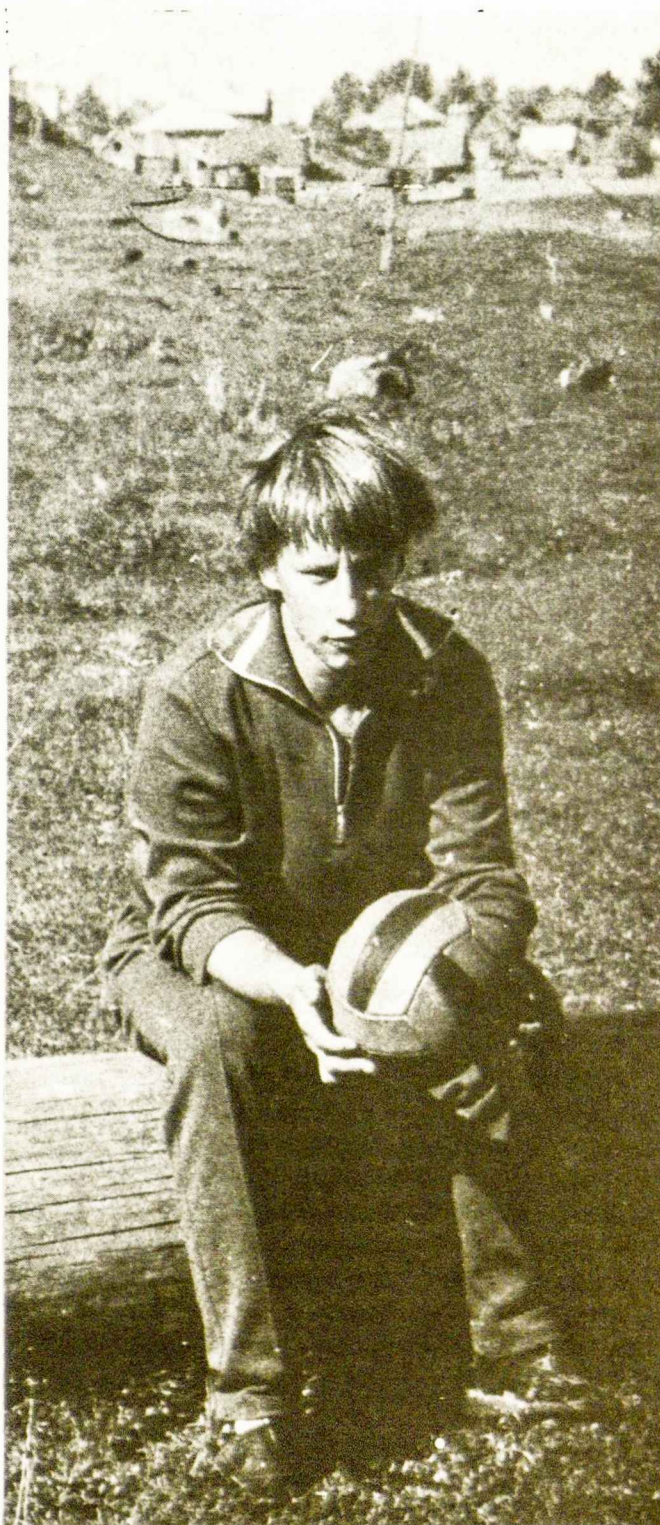
Labai pradžiugino mane tavo laiškas, kupinas Kalėdų dvasios ir gražaus jaunatviško polėkio. Taip toli vienas nuo kito gyvename, o tu visgi suradai mane tarp Sibiro sniegynų, pasidalinai Kalėdų džiaugsmu. Ačiū tau nuoširdžiai už tą aplankymą, už kibirkštį nuo Jūsų kalėdinio laužo, kuri nuostabiai papuošė ir praturtino mano šventę. Ir plotkelė atkeliavo sveikut sveikutėlė — ją laušiu prie Kūčio stalo, minėdamas tave ir visus mūsų brolius, po platumų pasaulį pasklidusius. Taip pat ir vieną žvaikutę ant savo Kalėdų eglutės įžiebsiu tau.

Šiais metais Velykų proga esu gavęs labai brangų man sveikinimą nuo Dariaus Čuplinsko. Tai tavo vyresnysis brolis? O gal tėvelis! Rašiau jam laišką, bet turbūt negavo, nes raudona kortelė su parašu taip ir nesugrįžo. Taigi dabar prie progos ir Dariui perduok mano geriausius linkėjimus Kalėdų šventėms. Ir dar sykį jam dėkoju už puikias pirštines, jau anksčiau gautas. Turiu pasakyti, kad man labai patiko šv. Kazimiero atvaizdas jūsiškės Prisikėlimo bažnyčios vitraže. Rodos, kaip tik tokį šv. Kazimierą ir įsi-vaizdavau.

Sibire tuo tarpu šalta ir snieguota žiema, temperatūra buvo nukritusi iki — 50 l. C — gana neįprasta mums, šiltesnių platumų gyventojams. Kanadoje turbūt panašus klimatas, tik gal tokių šalčių nebūna.

Jeigu turi laiko ir noro, parašyk man vėl, būsiu labai laimingas. Tiesa, laiškai iš čia sunkiai keliauja per Atlantą, bet gal pasiseks. Taigi, mielas Rimai, sveikinu tave su šventėmis ir linkiu tau daug Kalėdų džiaugsmo ir palaimos. Taip pat kuo geriausios kloties Naujuose Metuose. Sudie!

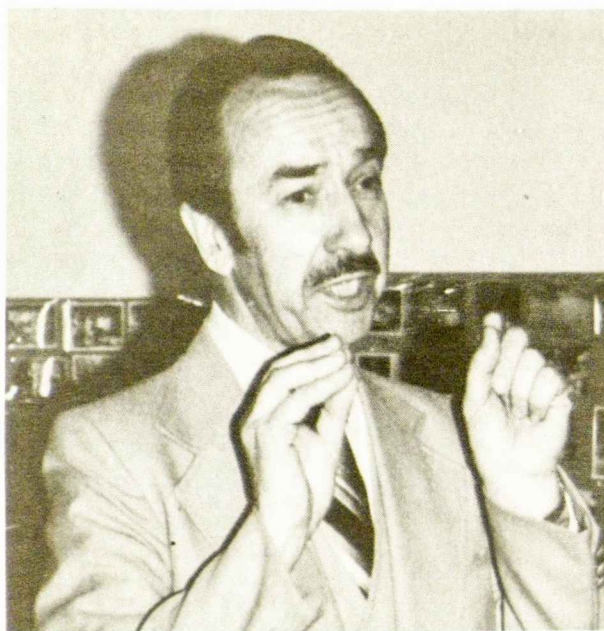
Julius Sasnauskas

Paskutiniomis žiniomis, valdžia Juliui Sasnauskui nepraleidžia laiškų iš Vakarų. Jis dabar atlieka 6-1/2 m. bausmę tremtyje už pagrindinio leidinio „Vyties“ redagavimą.

Atvirybė laikui, ištikimybė idealui

Vincas Kolyčius

V. Kolyčius kalba studentams ateitininkams Toronto metinės šventės proga.

Tokia buvo VII-jo ateitininkų kongreso tema. Kongresas įvyko 1965 m. Toronte, Kanadoje. Tai pirmasis ateitininkų kongresas Kanadoje, kurio ruošimu rūpinosi Toronto ateitininkai kartu su Federacijos valdyba.

Šešiasdešimtieji metai buvo jaunimo „maišaties“ metai. Šiek tiek tas atspindėjo ir kongrese, tačiau viskas praėjo deramoje rimtyje. Šiame kongrese šiek tiek kilo ginčų „ar Dainava, ar Alabama“, bet jie greitai nurimo, nes buvo pastebėta, kad „Dainava“ ir „Alabama“ nėra viena antros priešai ir dėl to nėra jokio pagrindo dėl jų darytis „priešais“.

Šio kongreso metu gimė dr. J. Girniaus, tuometinio Federacijos Vado, veikalas „Idealas ir laikas“. Nors veikalas pasirodė 1966 m., tačiau jis yra lygiai aktualus ir 1985 m. Aš galvoju, kad kiekvienas studentas, prieš duodamas įrodį, turėtų tą knygą perskaityti.

Šiandien, būdami atviri laikui, dažnai prarandame ištikimybę idealui. Dr. J. Girnius pabrėžia, kad „Atvirybė laikui, ištikimybė idealui — tai ryžtis atvirai žvelgti į visus tikrovės rūpesčius, kurie ir sudaro šio meto uždavinius, bet nesuklupti prieš tikrovę, o visus jos rūpesčius spręsti ateitininkiškojo idealo šviesoje“.

Šiais jubiliejiniais metais vėl visų ateitininkų dėmesys turėtų būti atkreiptas į tą, mano nuomone, lyg „ateitininkišką bibliją“ — dr. J. Girniaus „Ideala ir laiką“.

Tada ir dabar

Antraštė dažnai pasako, apie ką straipsnyje bus kalbama. Ši antraštė yra gana abstrakti, todėl yra reikalingas trumpas paaiškinimas.

Šie metai ateitininkams yra jubiliejiniai metai. Darbo Dienos savaitgalyje Čikagoje įvyksta jubiliejinis kongresas. *Tada — 1910 metai, dabar — 1985 metai.* Tai 75 metų tarpas, per kurį ateitininkija, ačiū Dievui, išliko gyva. Nesiimu nagrinėti, kas įvyko per tuos 75 metus. Apie tai, tikiuosi, daug kur skaitysime, ar girdėsime, šiais metais. Gana dažnai mes tiek daug dėmesio kreipiame į praeitį, kad visiškai užmirštame dabartį. Keliomis mintimis noriu tik pasidalinti apie 1910 metus ir juos palyginti su 1985 metais.

TADA.

Reikia stebėtis, kaip Prano Dovydaičio 3 pamatiniai klausimai, mesti ateitininkijai 1910 metais, yra lygiai aktualūs ir šiandien, po 75 metų. Pranašų žodžiai nesensta, jie tinka kartų kartoms. Nepaseno ne tik klausimai, bet lygiai aktualūs ir tinkami yra jo atsakymai ateitininkams, gyvenantiems 1985 metais.

Pirmas klausimas: Kuo mes save vadiname ir kodėl?

(Visos citatos paimtos iš pirmo „Ateities“ numerio, perspausdintos 1963 m. MAS Centro valdybos, vadovaujant Jonui Račkauskui).

Pranas Dovydaitis savo ilgame ir išsamiaame straipsnyje tą klausimą išplėtoja ir pastato keletą kitų klausimų: kam mes gyvename, kam gyvena žmonija, iš kur visas pasaulis? Tuoj pat jis eina ir prie pagrindinio atsakymo: „Pirmykštis absoliutiškas, vienintelis visos esmės pamatas yra *gyvasis Dievas*. Jis yra pirmykštis, vienintelis aukščiausių gėrybių, tiesos, doros, grožio, teisybės, laimės turinys ir šaltinis“. Taigi, tikėdami į Dievą ir pripažindami gyvo asmenišką Dievo buvimą, pripažįstame ir būtinumą žmogaus su Dievu bendravimo. „Stovėdami ant tokio pamato, mes save vadiname teistais“.

Toliau — pripažindami žodį, tapusį Kūnu — Jėzų Kristų ir priimdami Jo mokslą „mes save vadiname *krikščionimis*. Ir pagaliau, priklausydami katalikų Bažnyčiai, „mes save vadiname *katalikais*“.

Reikia tikėtis, kad tas straipsnis, tilpęs pirmame „Ateities“ numeryje šiais metais bus išspausdintas atskiru leidiniu. Jį privalėtų perskaityti kiekvienas ateitininkas ir savo susirinkimuose nagrinėti, diskutuoti.

Kaip dabar?

Mes dar laikome save teistais — tikime į vieną

Dievą. Taip pat ir krikščionimis, nes tikime į Kristų, Jį pripažįstame, bent esame apie Jį girdėję. Einame sekmadieniais į bažnyčią (dauguma dar eina) — taigi esame katalikai.

Pažiūrėkime betgi į save arčiau. Čia gal reiktų atskirai kalbėti apie jaunučius, moksleivius, atskirai apie studentus ir apie sendraugius, nes dažnai tikėjimas yra skirtingas pagal amžių. Aš net nebandysiu atskirų grupių liesti, noriu tik pasidalinti mintimis bendrai — daugiau turėdamas galvoje jaunimą: moksleivius ir studentus. Koks mūsų tikėjimas? Aišku, turime gražių pavyzdžių, bet turime prisipažinti, kad savo narių tarpe turime ir tokių, kuriems Kristus jau nebėra Dievas, kuriems tikėjimas jau yra atgyvenęs dalykas. Gaila, bet aš tą esu asmeniškai patyręs kai kuriose studentų stovyklose.

Ateitininkai, kaip ir visi kiti, yra paveikti aplinkos, kuri, lyg koks milžiniškas dulkių siurblys, traukia į save. Be asmeniškio santykio su Jėzumi yra sunku atsilaikyti. Dr. J. Girnius rašo: „Sekuliarizuoto miesto civilizacijoje visa dvasinė atgaiva tampa tik sportas ir seksas, lyg pakeisdami religijos vietą. Prie jų grėsmingai šliejasi ir alkoholis. Dvasinę tuštumą lydi psichinių sutrikimų iškerojimas. Jaunąsias kartas giliai nuodija pornografijos tvanas. Nelemčiausia tai, kad apamai imama prarasti gėrio ir blogio skyrimą, nes sofistinės ideologijos viskam randa pateisinimą „socialinės kaitos“ (social change) vardan. Išblėstant vertybinių normų sąmonei, viską pradedama laikyti normaliu dalyku, ir laisvė faktiškai paverčiama visko sau leidimusi“ (Idealas ir laikas, 29 psl.).

Viena studentė 1976 m. „Ateities“ 10 nr. šitaip rašo: „Suvažiavimas atėjo ir praėjo, ir nors buvo

smagu su draugais susieiti, mano nuomone, jis buvo tuščiai praleistas savaitgalis. Po suvažiavimo noras dirbti sumažėjo net daugiau. Ko jame trūko? Naują valdybą išrinkome, rezoliucijų prirašėm — bet ką padarėm iš tikrųjų? Turėčiau sakyti — labai mažai. Atsakysiu į savo statomą klausimą — ko trūko. Kristaus. Nebuvo tos dvasinės jaunatvės, gyvosios dvasios, apie kurią Šalkauskis rašė“. Nemanau, kad 1985 m. padėtis yra daug pasikeitusi.

Užbaigiant tą pirmąjį klausimą, noriu pacituoti prof. Simo Sužiedėlio žodžius, pasakytus prieš keletą metų vienoje konferencijoje Clevelande: „Pažiūrėkime kiekvienas į save Evangelijos šviesoje ir tada pamatysime, kokie mes esame ateitininkai“.

Antras klausimas: Ką mes matome aplink save?

Kokia mūsų aplinka? Dovydaitis, atsakydamas į tą klausimą, 1910 m. rašo: „Visas šiandieninės žmonijos gyvenimas yra reginys tarp tikėjimo ir netikėjimo, tarp teizmo ir ateizmo, tarp natūralizmo ir apreiškimo, tarp krikščionybės ir jos priešų. Matome, jog dauguma atsisako nuo Dievo — Kristaus ir Jo tiesos. Žmogus nori būti pats sau dievas, jis nori atsipalaiduoti nuo antgamtinio jungo, nori būti „laisvas“. Jam vadovauja jau ne Dievo įstatymai, bet žmoguje gyvenančioji nuodėmė. Žmogus galvoja, kad jis yra laisvas be Dievo, tačiau jis yra tiek laisvas, kiek yra laisvi mašinos ratai. Kitas mūsų laikų stabas, kuris bene aukščiau už kitus yra į padanges keliamas, tai šaukšmas: „Mokslas, Mokslas, Mokslas! Protas, Protas! Šviesa, Šviesa. Gerbk Mokslą, eik prie šviesos, gyvenk pagal savo Protą“.

Toronto St. Šalkauskio kuopos jaunieji ir jaunučiai 1978 m.

Ar daug padėtis yra pasikeitusi 1985 metais?

Kokia mūsų aplinka šiandien? Girdime tuos pačius šauksmus, gal tik garsesnius ir dažnesnius. Tada priešas buvo labiau pastebimas ir lengviau atpažįstamas. Šiandien jis ateina užsimaskavęs, „apsivilkęs avinėlio rūbais“, dažnai jo neatpažįstame ir priimame į savo namus. Tikėjimo krizė yra net pačioje Bažnyčioje. Ralph Martin savo knygoje „Crisis of Truth“ aprašo tikėjimo krizę katalikų Bažnyčioje ir duoda faktus, cituodamas katalikų profesorius seminarijose, kur skelbiamos nuomonės priešingos Kristaus mokslui, taip pat cituoja katalikišką spaudą. Tai pasislėpęs priešas. Daugelis katalikų kunigų, seselių ir begalės pasauliečių pateisina negimusių kūdikių žudymą — abortus.

Daugiausia žalos duoda tai įsigalėjusi nauja religija — pasaulietiškas humanizmas. Net JAV aukščiausias teismas jau 1961 m. pripažino, kad materialistinis humanizmas, kuris visiškai nepripažįsta Dievo ir atmeta viską, kas yra antgamtiška, yra lygiateisė religija, kaip ir kitos teistinės religijos. Šių dienų spaudoje ir televizijoje tas ateistinis humanizmas yra ypatingai propaguojamas gana nekaltoje formoje. Pavyzdžiui amerikietis Carl Sagan indoktrinavo milijonus, prieš nepažįstančių žiūrovų, televizijos serijoje Cosmos.

Visa tai paliečia ir ateitininkus. Dr. J. Girnius 1966 m. rašo: „Ekstremistinis radikalizmas vilioja savo tariamą pažangumą, jis pasiūlo „pažangą“ pigia kaina — paneigti tikrovės kliūtis, lyg jų nebūtų, ir vaizduotis jas peršokus. Bet kadangi šias kliūtis peršoka tik vaizduotė, tai visi radikalieji sprendimai ir lieka tik utopinės iliuzijos. Bandant jomis gyvenime vadovautis, ne pirmyn žengiama, o kuriamas chaosas“ (Idealas ir laikas, psl. 31–32).

Dabartinei aplinkai apibūdinti ypač iškeliant tas situacijas, kurios atrodo nekalto ir visiems priimtinos, tačiau yra priešingos Kristaus mokslui, yra reikalingas atskiras straipsnis. Esmėje reikia pasakyti kad be Kristaus šviesos, be šventosios Dvasios apšvietimo yra gana sunku atskirti gerį nuo blogio, šviesą nuo tamsos, melą nuo tiesos.

Trečias klausimas: Mūsų pareigos, siekiai ir keliai prie jų.

Pranas Dovydaitis savo ypatingai gerai ir sistematiškai paruoštame (Šv. Dvasiai veikiant) straipsnyje prieina prie konkretaus šauksmo, kuris pagimdė ateitininkus. Cituoju: „Pasilikę Kristaus Bažnyčioje, kuri paties Kristaus kūnas, mes prieš visą pasaulį ištariame: *Instaurace ominia in Christo* (Ef. 1:10) — *Viską atnaujinti Kristuje* — Tai ištarusieji priimame ant savęs pirmutinę didžiausią pareigą atnaujinti Kristuje *save*, atnaujinti Kristuje *savo gyvenimą*, parodyti *savo gyvenimu*, *savo gyvenimo darbais ir elgesiu*, kad mums šie žodžiai tai ne tuščia frazė, kad mes *savo gyvenime* vadovaujamės kitokiu mokslu ir kitokiais principais, kad mes *savo gyvenime* siekiame kitokių tikslų. Kristus mums yra reališkiausia iš visų realybių priemonė savęs atnaujinimo procese. Mes

neturime ir negalime tenkintis teoretišku žinojimu, kad Kristus egzistavo, kad Kristus buvo Dievas — bet turime parodyti mūsų praktikos gyvenime, kad Kristaus gyvenimas yra mums faktas, kad Kristus faktiškai ir dabar gyvena mūsų tarpe“. Ir pagaliau Dovydaičio iššūkis:“

„Taigi broliai ir sesės Kristuje, visi, kurie mylit iš širdies Kristų ir tikrai norite pagal Jo mokslą gyventi, kuo greičiausia paduokime vienas kitam ranką... ir kartu vykdysim gyvenime mūsų didžiausią uždavinį: *Viską atnaujinti Kristuje*“.

Į tą Dovydaičio šauksmą atsiliepė šimtai jaunuolių ir taip gimė ateitininkai, kurių gyvybė dar matosi 1985 m. — po 75 metų.

Dabar.

Klausiame savęs: Kiek mes dar gyvi šiandien, ką turime daryti, kad ta liepsna neužgestų? Jeigu ji yra prigesusi, tai ką daryti, kad ji vėl suliepsnotų? Reikia tikėtis, kad tie klausimai bus plačiau paliesti per kongresą ir prieš kongresą. Šio straipsnelio mintys sukasi tik apie kristocentriškumą, nes 1910 metais dar nebuvo skelbiami 5 principai. Apie juos reikia atskirai kalbėti, nes jie visi yra svarbūs, tačiau neturėtume pamiršti, kas yra svarbiausia.

Vėl noriu cituoti Živilę (tai yra tikras, ne fiktyvus asmuo), kuri 1976 m. „Ateities“ 10 nr. rašė: „Nėra krizė, kaip veiklą atgaivinti, bet *kaip atgaivinti Kristų mūsų širdyse*. Pamažu man darėsi aišku, kad nusi-vylimas, nenoras dirbti ir narių nesusidomėjimas yra todėl, kad esame pamiršę mūsų organizacijos šūkį — *visa atnaujinti Kristuje*“. Ji tęsia toliau:

„Nors turime penkis principus, esame pamiršę įgyvendinti vienus, o kitus laikome dievais. Taip, tautiškumas ir visuomeniškumas yra svarbūs, bet jie karaliauja mūsų eilėse. Mes gi siekiame Kristaus. Kristus turi viešpatauti. Galų gale kuo mes skiriamės nuo nekrikščionių?“

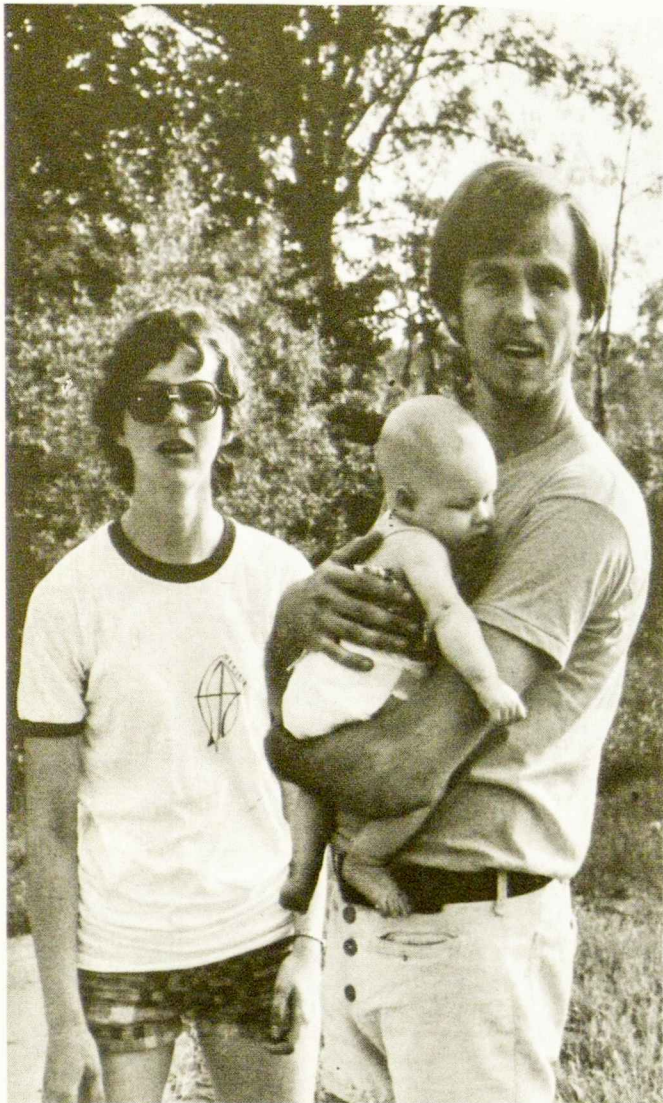
Šitos mintys tai nėra naivios, arba emociniai nusi-teikusios studentės pastabos, bet supratimas ir atsiliepiamas į Dovydaičio ir Šalkauskio iššūkį. Prof. St. Šalkauskis mus taip pat ragina: „Labai aktualus ateitininkų uždavinys — tai apsiginklavimas kryžiaus kovai su dechristianizacija“ (Ateitininkų Ideologija, 149 psl.). Arba: „Savo auklėjimosi ir laisvinimosi rateliuose turėtume skaityti ir studijuoti Evangeliją, kad ši pasidarytų tikra mūsų dvasinio gyvenimo vadovė“ (Ateitininkų Ideol., 296 psl.).

Jau daug kas šiuos laikus vadina pokrikščioniniu amžiumi. Ar esame dvasiniai pasiruošę ir apsiginklavę, kad išliktume, kaip krikščionys? Man atrodo, kad jeigu šiandien ateitininkai dar yra gyva organizacija, kad išliko per visas audras tų 75 metų laikotarpyje, tai yra tik dėl to, kad esame įsijungę į Tą, kuris yra Kelias, Tiesa ir Gyvenimas. Kuris pasakė: „Aš pasiliksiu su jumis iki pasaulio pabaigos“. Elektros lemputė nebeduoda šviesos, kai išjungiame srovę. Užgęstame ir mes, kai išjungiame iš šviesos. Manau, kad tai svarbiausia prisiminti. Aplinka neturėtų mūsų keisti ir paveikti, nes pagal dr. J. Girnį „nors mūsų kasdienybė yra sunki, tačiau dvasios didybė yra lygiai visiems atvira ir galima visais laikais“.

Garbė Kristui!

V. Kolyčius

Ateitininkai ir mano gyvenimas

Toronto ateitininkai Laima ir Ramūnas Underiai su savo jauna ateitininke stovyklautoja Vaiva 1975 m.

Norisi išgirsti pasisakymus tų ateitininkų, kurie buvo gana aktyvūs kaip moksleiviai ir studentai. Dabar jie visi jau yra baigę mokslus ir dirba savo profesijose, dauguma yra sukūrę šeimas. Taip pat buvo prašoma, kad jie pareikštų savo nuomonę apie organizacijos įtaką jų pasaulėžiūros susiformavime.

Buvo išsiuntinėti klausimai 19 ateitininkų ir gauti atsakymai iš 5.

1. Kokias pareigas esi turėjęs (turėjusi) ateitininkų organizacijoje?

Dainora Juozapavičiūtė: „Esu buvusi moksleivių pirmininkė, jaunučių ir jaunių globėja, keletą metų vadovavusi stovyklose”.

Paulius Kuras: „Moksleivių kuopos pirmininkas, jaunių globėjas, moksleivių globėjas, jaunučių

komisijos narys ir stovyklų vadovas bei komentantas”.

Laima Underienė: „Buvau kuopų valdybose, MAS Centro valdyboje, stovyklų vadovė”.

Rimas Petrauskas: „Moksleivių valdyboje, kuopos pirmininkas, stovyklose ir žiemos kursuose esu turėjęs įvairias pareigas”.

Gabija Petrauskienė (Juozapavičiūtė): „Esu turėjusi įvairias pareigas moksleivių valdybose, redagavau Hamiltono moksleivių laikraštėlį „Moksleivio balsas”, buvau kuopos korespondentė „Ateičiai”. Su torontieškiais Algiu Puteriu, Laima Underiene (Gustainyte), Regina Giniotiene (Kryžanauskaite) ir Algiu Juzukoniu perėmėm MAS Centro valdybą. Ėjau vicepirmininkės pareigas. Dalyvavau „Ateities” redakcijos kolektyve, vėliau dalyvavau Ateitininkų Federacijos Taryboje. Vasaros metu dirbdavau stovyklose kaip viena iš vadovių.

2. Kokie įvykiai, parengimai ar laikotarpiai yra labiausiai išlikę mintyje ir jauti, kad jie buvo prasmingi Tau arba kitiems?

Dainora: „Labiausia prasmingi ir įspūdingi buvo žiemos kursai. Buvo mažesnė grupė žmonių ir suvažiudavo asmenys, ieškančys įprasminti savo ir kitų veiklą organizacijoje, arba ateitininkų reikšmę savo gyvenime. Nors sunkiai dirbdavome, tačiau buvo smagu ir naudinga. Atsimenu, kad patys pirmieji kursai man buvo ypatingai sunkūs, nes buvau jaunesnė ir mažai ką supratau, tačiau ta dvasia mane pagavo.

Ypatingą įspūdį palikdavo Naujų Metų sutikimas. Net ir dabar norėtusi panašiai sutikti, nes pasisekdavo suderinti pasilinksminimą su susikaupimu”.

Paulius: „Man prasmingiausias buvo gimnazijos laikotarpis. Dalyvavimas stovyklose ir žiemos kursuose praplėtė mano akiratį ir atidarė mano akis krikščioniškai pasaulėžiūrai”.

Laima: „Labiausia prisimenu laikotarpį „maišaties” amžiuje — tai nuo vidurinės moksleivės, kur teko susidurti su principais, vertybėmis ir ideologija iki baigiančios studentės, kur jau šiokia tokia šviesa atsiranda tunelio gale. Iš visų vingių pradėjo tiestis kelias. Tai buvo stovyklų, kursų ir moksleivių metai.

Yra neįmanoma aprėbti šių patirčių pilną vertę. Galiu tik pasakyti, kad teigiamybės toli gražu pralenkia neigiamybės. Per kursus viską nagrinėjom teoriškai, stovyklose daugelį tų „teorijų” teko pritaikyti ir išgyventi praktiškai ir asmeniškai. Taip ir „prilipo” lietuviškumo atkarpa ir išaugo tautiškumas. Kristocentriškumas kai kada buvo stipriau, kai kada silp-

Toronto studentai ateitininkai 1978 m. Draugovės vėliavą laiko R. Sungaila ir R. Čepaitytė.

niau akcentuojamas. Bet visuomet buvo dvasinis auklėjimas. Tais laikais to auklėjimo pilnai neįvertinau, tik dabar paaiškėjo, kokia tai didelė nauda, koks stiprus pamatas dvasiniam gyvenimui”.

Rimas: „Ateitininkų organizacijos įtaka mano gyvenime yra buvusi ir yra gana plati. Visos draugystės buvo sudarytos per stovyklas, kuopos susirinkimus, žiemos kursus.

Specifinį išpūdį paliko žiemos kursai Dainavoje. Teko išmokti analizuoti ir tyrinėti pasaulio padėtį, problemas ir geriau pažinti bei suprasti save. Ateitininkų organizacija suteikė kelrodžius, kurie padėjo gyvenime geriau orientotis ir bręsti”.

Gabija: „Man didžiausią įtaką turėjo stovyklinis gyvenimas, taip pat tas laikotarpis, kai buvau MAS Centro valdyboje. Tai buvo „most challenging” laikotarpis. Bendrai paėmus, man didžiausią išpūdį yra palikę tie žmonės ir tie įvykiai, kurie iš manęs daugiausia reikalavo — minčių vystymo, energijos ir organizuotumo atžvilgiais. Iš visų įvykių, galėčiau sakyti, kad didžiausią išpūdį ir reikšmę mano gyvenime turėjo kun. Ylos žiemos kursai Dainavoje, nes per juos galėjau augti ir bręsti kartu su savo bendramžiais ir nesijutau pasimetusi, bet savo normaliam brendimo laikotarpio „pasimetime ir ieškojime” buvau vedama tvirtų asmenybių lektorių formoje”.

3. Kokie buvo nusivylimai?

Dainora: „Tai per didelis akcentavimas, kad ateitininkų organizacija yra elitais. Kitas nusivylimas buvo, tai jaučiau atstūmimą, kai išėjau į kitą lietuvišką veiklą, būtent Jaunimo sąjungą. Ateitininkai turėtų džiaugtis, kad lietuviškoje veikloje dalyvauja ateitininkai, nes tai įrodo, kad organizacija išaugino vadus”.

Paulius: „Mano nusivylimai sukasi apie kuopų globėjus, arba kuopų veiklą per veiklos metus. Trūkdavo paruoštų programų, vadovų ir globėjų”.

Laima: „Nusivylimų organizacijoje visuomet buvo ir bus. Kartais vadovai stipresni, kartais silpnėsi. Gal liūdniausia dabar yra matyti silpnėjimo žymes; ne tik tautiniai, bet ir krikščioniškai”.

Rimas: „Gailiuosi, kad per didžiausią studentijos laikotarpį negalėjau dalyvauti ateitininkiškoje veikloje, nes nebuvo kuopos, kur galėjau prisidėti. Turbūt didžiausias nusivylimas yra, kad nėra progų toliau tęsti veiklą pas sendraugius, kaip buvau pripratęs moksleivių ir studentų tarpe”.

Gabija: „Nusivyliau, kai ateitininkuose pamčiau rodomą elitizmą ir eksklusyvizmą. Tą pajutau, kai persikėliau į naują koloniją. Keletą draugių tuo

metu tas visai atkratė nuo ateitininkijos. Man tas nepakenkė, nes motinos iš mažens buvau mokoma, kad svarbiau idėja, negu žmonės, su kuriais tenka dėl tos idėjos dirbti. „It was a rude awakening“ atrasti, kad ateitininkiškoji šeima yra „šeima“ tik tam tikriems rateliams”.

4. Ar ateitininkų organizacija prisidėjo prie Tavo pasaulėžiūros ir charakterio suformavimo?

Dainora: „Prisidėjo labai daug. Manau, kad tai yra pagrindinis šios organizacijos atsieikimas. Ypačiai padėjo krikščioniškame ir lietuviškame nusi-teikime. Drauge su šeimos auklėjimu man pateikė gyvenimo gaires. Gairių įgavimas būna ypatingai svarbus, kai asmuo auga, bręsta, nes tada labiausia ieško savęs ir pagrindų savo gyvenimui”.

Paulius: „Visiškai nėra klausimo, kad prisidėjo labai daug. Gavau tiek naujų minčių, idėjų, turėjau progų sutikti daug įdomių ir išmintingų žmonių. Čia prisidėjo ne tik vadovai, temos, ideologija, bet ir patys stovyklautojai, atvykę iš įvairių vietovių”.

Laima: „Ateitininkų organizacija man atsakė

„Kas aš esu“ ir užvedė ant krikščioniško, lietuviško kelio”.

Rimas: „Prisidėjo labai daug. Mano vertybės ir sąžinė buvo formuotos ateitininkų dvasioje”.

Gabija: „Ateitininkų organizacija buvo pagrindas mano pasaulėžiūros ir charakterio formavimo — dėl to nėra jokios abejonės. Jinai ypač svarbi ir reikšminga buvo per patį sunkiausią brendimo laikotarpį — moks-leivės bei studentės dienas. Visada žinojau, kur yra riba, pagal kurią galėjau save matuoti ir daryti sprendimus, ar man tai priimtina, ar ne”.

5. Ar dalyvauji šiuo metu ateitininkų veik-loje? Jei ne, tai kodėl? Kokios priežastys?

Dainora: „Kiek galiu dalyvauju, tačiau daugiausia laiko praleidžiu politinėje ir bendrai lietuviškoje veikloje”.

Paulius: „Pagrindinė priežastis, kad nedalyvauju, tai mano gyvenvietės atstumas nuo centrų, kur ateitininkai veikia. Antra priežastis yra, kad jaunų sendraugių veikla daugiausia sukasi apie jaunučius. Mes dar savo vaikų neturime, kai sulauksime savo mažųjų, tai būsime vėl veiklesni ateitininkai”.

Toronto St. Šalkauskio kuopos jaunieji ir jaunučiai

Laima: „Dalyvauju, dirbu su jauniais”.

Rimas: „Šiek tiek dalyvauju. Daugiau laiko negaliu pašvęsti dėl išsipareigojimų kitose lietuviškos veiklos srityse ir dėl profesinių užsiėmimų”.

Gabija: „Šiuo metu labai malonu būti nare „for a change”. Ieškojau išsireiškimo būdų kitur, kituose laukuose, ypatingai Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje. Kai įsisteigė pirmoji Kanados Lietuvių Jaunimo sąjunga dirbau ten. Pas ateitininkus veikla pasauliniu mastu man buvo uždara galimybė, nes maži „elito” rateliai nusprendė nurašyti iš ateitininkų tokius asmenis, kaip aš, už veiklą platesniuose laukuose ir, antra, pasirinkdavo siųsti į tolimus kraštus jų „patikimus” vienos, ar kitos šeimos asmenis. Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje, bei Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungoje tokio ekskluzyvizmo neradau”.

6. Ką šiuo metu veiki? (Profesija, šeima, darbas ir kt.)

Dainora: „Dalyvauju Kanados Lietuvių Bendruomenės Žmogaus Teisių komitete, Jaunimo sąjungoje ir Jaunimo kongreso ruošime. Taip pat „Free Olympiad” ruošime.

Paulius: „Dabar mano lietuviškoji veikla daugiausia ribojasi Kanados Lietuvių Bendruomenės darbuose.

Esu baigęs biochemijos fakultetą (1977) ir Farmacijos fakultetą (1980). Dabar einu rajono vedėjo pareigas vienos vaistinės kompanijoje. 1983 m. rudenį sukūriau šeimą su Rasa Lukoševičiute ir dabar gyvename Gnelph miestelyje”.

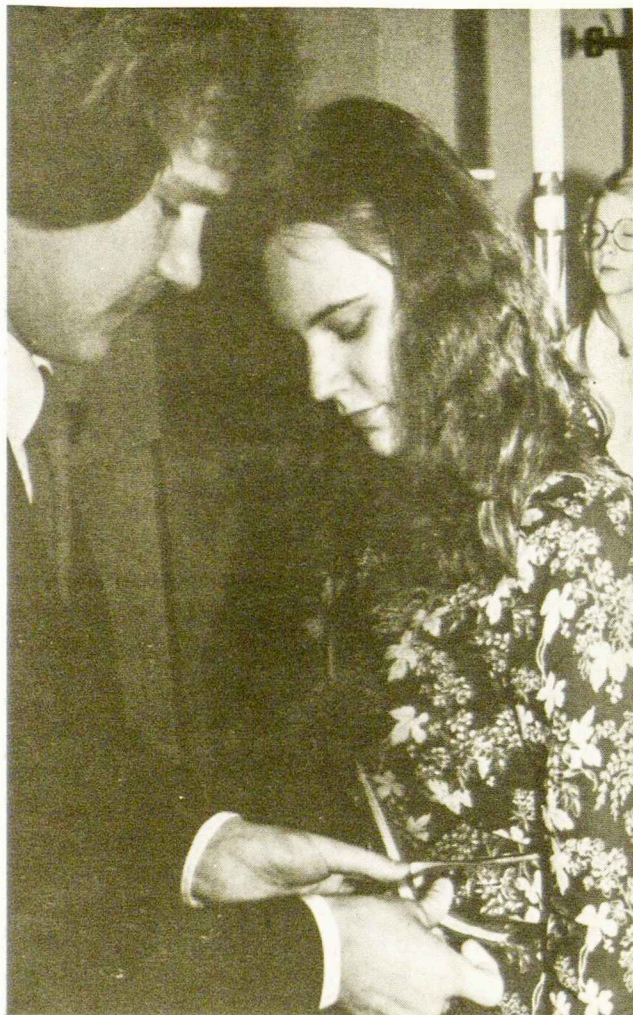
Laima: „Auginu šeimą. Dirbu kaip atsarginė gimnazijos mokytoja, dėstau šeštadieninėje mokykloje”.

Rimas: „Šiuo metu bendradarbiauju pabaltiečių-ukrainiečių sportiniame ir politiniame sąjūdyje (Laisvės Olimpiada). Esu narys Kanados Krašto valdybos švietimo komitete. Pagal profesiją esu vaikų klinikinis neuropsichologas, katalikų mokyklų švietimo problemų patarėjas, turiu privačią praktiką šioje srityje. Esu vedęs, turime vieną dukrelę”.

Gabija: „Toronto universitete baigiau socialinius visuomeninius mokslus magistrės laipsniu. Eilę metų dirbau su jaunais nusikaltėliais. Paskutinius 5 metus dirbu Ministry of Community and Social Services planavimo srityje. Šalia darbo auginu šeimą, šiuo metu vieną 4 m. amžiaus dukrytę Viliją. Dirbu Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcijoje, kurios vardu organizuojam Wasagoje kas metai jaunų šeimų stovyklą.

7. Ką bendrai galvoti apie ateitininkų organizaciją šiais laikais? Ar manai, kad ši organizacija dar tinka šiems laikams?

Dainora: „Manau, kad mums nereikia per daug rūpintis, kai studentų veikla sumažėja, arba pranyksta. Studentai yra paskendę moksle. Jei pagrindai buvo

Studentišką juostelę iš SAS CV pirm. E. Razmos gauna R. Girdauskaitė iš Toronto

tvirti, jie ilgam nenuolat. Jie vėl grįš prie savo draugų, nes per daugelį metų buvo užmegztas bendras ryšys. Man buvo sveika praplėsti draugystės ir veiklos laukus, jie suteikė naujų pergyvenimų, per kuriuos mes bręstame.

Užtat manau, kad šiuo metu yra svarbu stiprinti ir koncentruotis į jaunučių, jaunių ir moksleivių veiklą.

Manau, kad akademinio pobūdžio savaitgaliai, kaip kad yra organizuojami Čikagoje, yra labai naudingi vyresniems ateitininkams. Mums yra naudinga karts nuo karto susitikti, pasikalbėti, pasidalinti mintimis.

Dėl „vyresniųjų” nuėjimo į kitus vienetus, manau, kad tai teigiamas dalykas. Ateitininkai mums davė pagrindus, padėjo suformuoti pasaulėžiūrą — dabar atėjo laikas pasirinkti, kurioje srityje nori koncentruoti savo veiklą. Ateitininkų aktualumas ir „usefulness” pasilieka tame, kad vis galim grįžti prie tų pagrindų — savo principų ir šūkio”.

Paulius: „Aš manau, kad ateitininkų organizacija labai tinka šiems laikams. Svarbu, kad dabartiniai vadovai sugebėtų perduoti ideologiją dabartiniam jaunimui. Ateitininkų šūkis nesensta — jis tinkamas visiems laikams. Būdami realistai, betgi turime pripažinti, kad ateitininkų organizacija gali likti gyva

Po žygio 1975 m. Toronto jaunučiai ateitininkai su globėju R. Underiu.

ties, kiek gyva liks mūsų lietuviybė ir lietuviškumas".
P.S. Priedu \$50.00 „Ateičiai“.

Laima: „Ateitininkų ideologija visuomet lieka žavi ir siektina. Tik jos pritaikymas, veiklos metodai gali reikalauti patobulinimo ar pakaitalo. Tam reikia darbo ir širdies. Sėdime labai patogiuose, minkštuose gyvenimo foteliuose ir sunku yra iš jų atsikelti bei pajudėti“.

Rimas: „Trūksta žmonių, kurie pašvęstų, paaukotų laiko ateitininkiškam darbui. Yra svarbu, kad būtų išlaikyta parapijų veikla, nes be parapijos veiklos žymiai susilpnės ir ateitininkų veikla.“

Ateitininkų organizacija tinka šiems laikams. Ji gali būti aiškus kelrodys ateities jaunimui, padedant jam efektingai prisidėti prie savęs tobulinimo šiais, greitai besikeičiančiais, laikais. Bet kaip ir visada yra buvę, be pasiaukojimo mažai ką atsieksime“.

Gabija: „Ateitininkų organizacija yra labai vertingas ir dar labiau reikalingas vienetas dabar, negu

bet kada praeityje. Gyvename amžiuje, kur Betliejaus prakartėlės vaizdeliai iššaukia kontraversijas krikščioniško krašto, kaip Amerika, teismuose. Ateitininkijos užduotis — auklėti katalikus, lietuvius bus dar reikalingesnė ateityje. Tik, man atrodo, tas darbas mums, kurie norėsime jį dirbti dėl mūsų augančių vaikų bus labai sunkus, nes neturėsime tvirtos atramos aplinkoje, kurioje gyvename, nei iš krikščioniško, nei iš lietuviško taško. Ateitis mums statys labai sunkiai sprendžiamas dilemas, kurių išsprendimas reikalaus daug atsidėjimo, bei energijos“.

* * *

Tai keletos jaunų sendraugių pasisakymai. Gal šiais jubiliejiniais metais tais pačiais klausimais pasisakys ir daugiau ateitininkų. Nuoširdus žvilgsnis į save yra lyg gera išpažintis. Pamatome klaidas ir visa tai padeda įvertinti dabartį ir geriau pasiruošti ateičiai.

Garbė Kristui!

Moksleivio įžodis. Iš kairės: B. Abromaitytė, A. Rašymas, D. Čepaitė, Z. Prakapaitė.

Žibutė Vaičiūnienė

Globėjos pasisakymas

Toronto moksleivių ateitininkų globėja Ž. Vaičiūnienė su kuopos valdyba 1981 m.

Globoju moksleivius, esu globojusi jaunučius. Per tą laiką turėjau progos pažinti puikų jaunimą, su kuriuo kartu augom, brendom ir užmezgėm glaudžius ryšius. Man asmeniškai darbas su jais daug padėjo ir pajutau, kad tapau geresne krikščione, geresne ateitininke.

Buvo ir nusivylimų. Dažnai nusivildavau savimi, kad nepajėgiau geriau globoti, daugiau savęs atiduoti kitiems. Kiti nusivylimai buvo, kai nejaučiau tėvų pagalbos ir prisidėjimo, vaikams trūko užnugario namuose.

Tikiu, kad ateitininkų organizacija daug padeda charakterio ir pasaulėžiūros suformavime. Žinau iš savęs, kad daug padėjo man.

Ima baimė, kad organizacija nyksta. Trūksta pasišventimo. Reikėtų daugiau pasiaukojimo, reikėtų paaukoti daugiau savo laiko. Kristus moko: pamiršk save, savo dovanas ir malones, gautas iš Dievo, paaukok kitiems. Jeigu esame gavę, tai privalome ir duoti.

Manau, kad organizacija darosi per daug politinė. Visas dėmesys yra kreipiamas į tautiškumą — politiką. Yra dar kiti 4 principai.

Toronto moksleivių at-kų įžodis 1981 m.

Kun. J. Staškus

Toronto moksleivių ateitininkų laikraštėlis „Pirmyn, jaunime!”

Toronto ateitininkės Marytė Balaišytė, Dana Čepaitė, Natalija Slivinskaitė su viešnia iš Montrealio Julija Adamonyte 1981 m.

Kiek prisimenu, pirmasis laikraštėlio numeris pasirodė po trečiosios Kanados ateitininkų stovyklos 1954 m. vasarai baigiantis. Tan numerin medžiaga daugiausia buvo sutelkta iš vasaros stovykloje parašytų rašinių, eilėraščių bei humoristinių aprašymų. Tikrasis to laikraštėlio pradininkas buvo dabar jau miręs a.a. T. Viktoras Gidžiūnas, OFM, kuris tą vasarą su mumis, moksleiviais, buvo nuoširdžiai darbavęsis stovykloje. Jam tuo metu jau pradėjo talkinti T. Rafaelis Šakalys, OFM, ir jiedu mane „padarė” to laikraštėlio redaktorium. Mano pirmutinis darbas, surinkus medžiagą, buvo išpiešti iliustracijas ant blėkinių „stencilų”, o T. Rafaelis mašinėle perrašydavo ant tų „stencilų” visus mūsų rašinėlius ir paskui parapijos rotatoriumi atspausdindavo. Sekantis numeris berods pasirodė 1955 m. pavasarį ar vasarą. Rudeniop aš išvykau į JAV pas pranciškonus ruoštis stoti į vienuolyną, tačiau sekantį pavasarį vėl grįžau Torontan ir rudenį įstojau Toronto šv. Augustino kunigų seminarijon. Kadangi 1956 m. vasarą ir vėl buvau ateitininkų stovykloje Wasagoje, tai ir tais metais buvau laikraštėlio redaktorium. Tada laikraštėlis išeidavo tik po vieną kartą į metus, tad prie manęs išėjo turbūt trys numeriai.

Vėliau mano ryšiai su laikraštėliu nutrūko, nes išvykau Romon į šv. Kazimierą lietuvių kolegiją teologijos studijom. Prisimenu, kad vieną gražią dieną Romoje gavau naujos redaktorės išleistą „Pirmyn, jaunime” laikraštėlį. To numerio redaktorė buvo Audronė Kuolaitė (dabar ištekęjusi už prof. Kęstučio Skrupskelio).

Kadangi nei vieno iš pirmųjų „Pirmyn, jaunime” numerių neturiu, tai dabar tik spėliuju. Kiek prisimenu, būdavo laikraštėlin įdedama porą-trejetą refe-

ratų, skaitytų per kuopos susirinkimus, vienas-kitas literatūrinis bandymas — vaizdelis, skaitytas Motinos Dienos minėjime ar Kristaus Karaliaus šventėje, moksleivių parašyti eilėraščiai, stovyklų kupletai ir t.t.

Vėlesnius to laikraštėlio numerius bevartant, sužinau, kad po Audronės Kuolaitės „Pirmyn, jaunime” vėliau redagavo: Aldona Bušinskaitė, Laima Švėgždaitė, Ramūnas Šakalinis, Ramūnė Sakalaitė (Jonaitienė), Eugenijus Girdauskas, Algis Čepas, Rita Kolyčiūtė, Rūta Čepaitytė, Sigita Dūdaitė ir Lina Vaitiekūnaitė. Tai maždaug visi redaktoriai iki 1971 m. pabaigos. Tikiuosi, kad apie vėlesnį laikotarpį kada nors kiti parašys, o dabar norisi tik pasidžiaugti, jog tame laikraštėlyje pirmuosius žingsnius žengė ir vėliau poete buvo pripažinta Laima Švėgždaitė. Eilė dabartinių mūsų veikėjų, mokslininkų, profesorių, gydytojų, advokatų, inžinierių ir kitokių profesionalų savo pirmuosius plunksnos pabraukimo žingsnius pradėjo „Pirmyn, jaunime” laikraštėlyje.

IŠTRAUKOS IŠ „PIRMYN, JAUNIME!” LAIKRAŠTĖLIO

Irena Goceitaitė-Ehlers

Toronto moksleiviai ateitininkai leidžia savo laikraštėlį: „Pirmyn, jaunime”. Įdomu, kad šito laikraštėlio leidimas buvo sugalvotas dviejų mergaičių 1958 m. Šitas darbas yra tęsiamas ligi dabar. Iš viso išėjo 47 numeriai „Pirmyn jaunime”. Čia mirga pavardės, darbai, apmąstymai, prisiminimai. Įdedame tik tai kelis straipsnius iš „Pirmyn, jaunime”, kad pajustume, ką buvusieji moksleiviai ir būsimieji sendraugiai galvoja...

PIRMOSIOS REDAKTORĖS LAIŠKAS

Columbia, South Carolina
Lapkričio 15 d. 1968 m.

Mielas Algi,

Atsimenu, kai mudvi su Violeta Simanavičiūtė-Laurinavičiūtė grįžome iš Putnamo stovyklos, pilnos entuziazmo leisti savo laikraštėlį — mintį skolinomės iš New Yorko Moksleivių Ateitininkų kuopos, kuri tuo laiku leido savąjį. Mudvi nutarėme jiems nepasiduoti ir nepasidavėme. Tačiau tuo laiku tikrai nepagalvojome, kad už dešimties metų vis dar būsime jiems nepasidavę; kad „Pirmyn, Jaunime“ tiek ilgai nenustos ešes.

Daug pasikeitė — mūsų pirmieji numeriai buvo rotatorium spausdinti, todėl kartais puslapiai ne visai aiškūs išeidavo. Bet torontiškiečiai vis tiek mūsų pastangas šiltai priimdavo ir paremdavo. Tačiau buvo pora — trejeta, kurie truputį ir pasijuokė — tikiuosi, kad jie skaitys jubiliejinį numerį...

Šia proga noriu pasveikinti visus Toronto Moksleivius Ateitininkus, kurie per tą dešimtį metų laikraštėlį leido ir tobulino. Tau, Algi, ir kitiems laikraštėlio redaktoriams, linkiu kuo daugiau ištvermės ir ryžto, pradedant antrąjį „Pirmyn, Jaunime“ dešimtmetį.

Su nuoširdžiausiais linkėjimais ateičiai,

Audronė Kuolaitė-Skrupskelienė

Tinklinio komanda Wasagos stovykloje iš k. (su kasom) G. Juozapavičiūtė, R. Kryžanauskaitė, L. Gustainytė, R. Vaškevičiūtė.

MŪSŲ KUOPA

Mes vadinamės St. Šalkauskio kuopa. O kas buvo Stasys Šalkauskis, mes visi turime žinoti. Tai ateitininkų ideologas, sukūręs mūsų organizacijos ideologiją.

Mūsų kuopa yra didžiausia visoje šiaurės Ameri-

koje. Teisingiau pasakius — visame pasaulyje. Jaunesniųjų berniukų ir mergaičių yra 80, o vyresniųjų moksleivių — 105! Vyresnieji moksleiviai yra suskirstyti į dvi atskiras grupes ir kiekviena grupė turi savo atskiras valdybas — po tris asmenis. Tačiau yra ir bendra kuopos valdyba, kuri rūpinasi abiejų grupių veikla.

Kuopos dvasios vadas yra kun. Ambrozijus Prapakas, globėjai — K. Manglicas ir seselė Ignė.

„Pirmyn, Jaunime“ kreipėsi į paskirus valdybos narius pasisakyti, ką jie galvoja apie ateitininkus, valdybą ir bendrą veikimą.

Pirmininkas

„Ateitininkija? Ji yra nepaprasta organizacija. Jos idealai aukšti ir „tough“ — kaip Žumbakis sako. Galima pasiekti daug, bet tik tuomet, kai visi bandys dirbti kartu. Kur du stos, visados daugiau padarys.

Kodėl kandidatavau? Nes kiti nenorėjo. Mane savotiškai tas darbas traukė. Man patinka „competition“. Šiais metais aš noriu prašyti visų pagalbos. Be jūsų įsijungimo ir visuotinio dalyvavimo veikloje, mūsų organizacija sugrius. Valdyba nieko negali atsiekti be jūsų pagalbos. Dirbkime kartu!”

Šeima yra asmenys, gyvena ne tik po vienu stogu, bet jaučia gyvenimo pulsą kartu, arčiau, pilniau, nuoširdžiau, negu bet kokia kita žmonių bendruomenė.

Romas Puteris

MEILĖ

Meilė yra jausmas. Meilė yra žmogui.

Meilė yra džiaugsmas. Meilė yra susipratimas.

Meilė yra atsidavimas: savęs kitam.

Meilė yra pareiga, kartais sunki, niekad nelengva.

Meilė yra malonė — kartais nelabai maloni.

Meilė yra Dievo duota — yra pats Dievas!

Meilė yra jaunime. Meilę pergyvena seni.

Meilė suburia išsiskyrusius.

Meilė artimus padaro artimesniais.

Meilė auga.

Meilė gimsta, bet tikra meilė niekad nemiršta.

Jauna meilė senėja, senėjanti meilė stiprėja.

Meilėje matosi tikrasis žmogus.

Meilė rodo daugiau silpnybių, o ne stiprybių.

Meilė sužmogina žmogų.

Meilė žemina žmogų — aukštą žmogų padaro mažu,

o mažą — mažesniu.

Meilė yra ramstis reikalingas. Meilė yra fantazija reali.

Kai meilė yra — sunku ją matyti.

Bet kas būtų be meilės?

Meilės yra negana!

Eugenijus Girdauskas

A. Puteris kalba davusiems
įžodį metinės šventės proga.

Gabija Juozapavičiūtė duoda
studentės įžodį.

Darbuojamės... Ramunė Sakalaitė,
Rūta Juzukonytė.

10 METŲ REDAKTORIAUS ŽODIS.

Dešimt metų — ilgas laiko tarpas. Ir ilgas ir neilgas. Priklauso, kas ir kaip žiūri.

„PIRMYN, JAUNIME“ pats pirmasis numeris pasirodė prieš dešimtį metų. Tai buvo 1958 m. rugsėjo pabaiga. Nežinia, kam tada kilo mintis išleisti moksleivių laikraštėlį. Mintis buvo gera. Jau iš to galima spręsti, kad ir po dešimties metų dar atsiranda jaunimo, kurie tą pradėtą darbą tęsia toliau. Jaunimas dar vis žygiuoja pirmyn. O juk smagu žygiuoti pirmyn.

Per tą dešimt metų daug kas pasikeitė. Pirmojo numerio bendradarbiai ir redaktoriai išsisklaidė po pasaulį. Negalima sakyti, kad jie paseno — jie ir dabar su įdomumu seka dabartinį jaunimą, žygiuojantį pirmyn, įsijungiantį ir dažnai jam padeda.

Prieš akis guli pats pirmasis „PIRMYN, JAUNIME“ numeris. Pirmoji redaktorė Audronė Kuolaitė (dabar jau Skrupskelienė). Redakcijos kolektyvas: A. Kuolaitė, Dalia Gocaitaitė ir Julius Treigys. Uoliausias bendradarbis ir daugiausiai prirašęs tai Jonas Staškevičius. Dabar jau kunigas, tada, matyt, buvo dar šaunus moksleivis. Kiti bendradarbiai: Aldona Bušinskaitė, Algis Ankudavičius, Violeta Barcevičiūtė.

Per dešimtį metų „PIRMYN, JAUNIME“ redagavo šie redaktoriai: A. Kuolaitė, A. Bušinskaitė, R. Šakalinis, R. Sakalaitė ir Eugenijus Girdauskas. Laikraštėlis neperiodinis. Vienais metais pasirodo daugiau numerių, kitais mažiau. Šis numeris jau 28-tas. Kiek metų dar matysime „PIRMYN, JAUNIME“? Sunku pasakyti. Priklauso nuo mūsų pačių. Tiek kiek mes norėsime.

Tad žygiuokime pirmyn!

Noriu padėkoti visiems, kurie prisidėjo prie šio numerio išleidimo. Be valdybos ir kitų narių pagalbos aš nebūčiau galėjęs šio laikraštėlio išleisti.

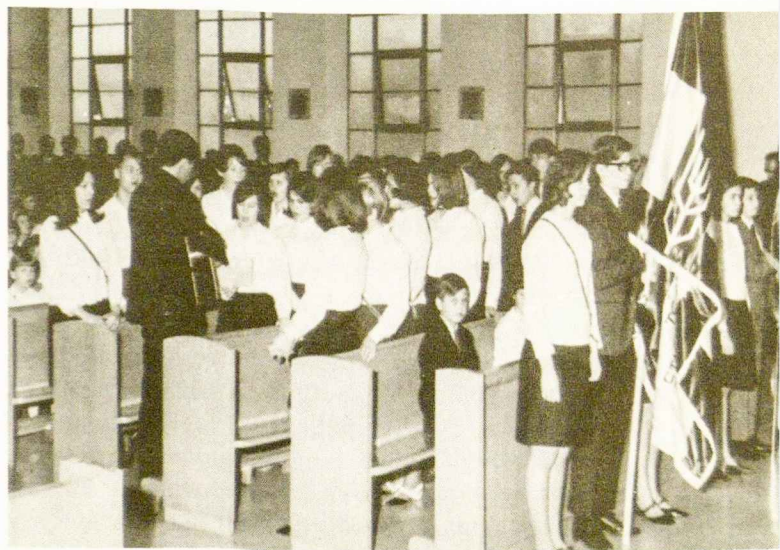
Ačiū visiems!

Taip pat būsiu dėkingas visiems, kurie savo patarimais padės ateityje.

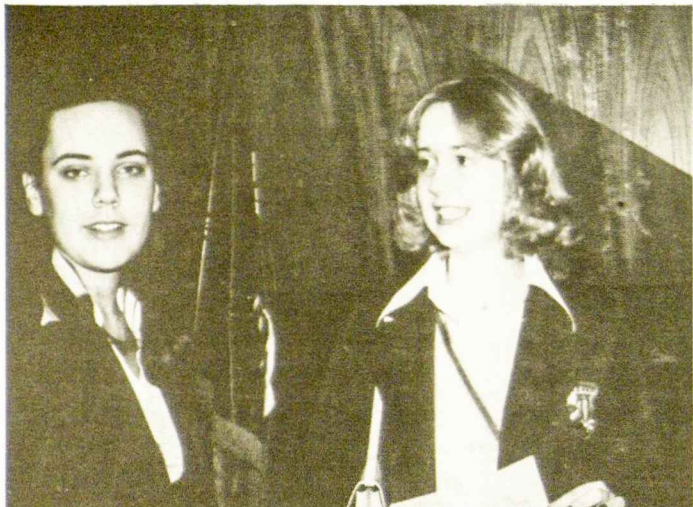
Algis Čepas 1968 m.

Studento įžodį duoda: iš kairės A. Juzukonis, R. Kryžauskaitė ir A. Puteris.

Giedame Prisikėlimo parapijos bažnyčioje per ateitininkų šv. Mišias metinės šventės proga.

Toronto moksleivės ateitininkės R. Girdauskaitė ir R. Rudaitytė, laikraščelio „Pirmyn jaunime“ redaktorės.

VEIKLUMAS – ATEITININKŲ PAMIRŠTAS ŠEŠTAS PRINCIPAS

Tūkstantis devyni šimtai dvidešimtais metais reorganizacinėje Palangos konferencijoje buvo oficialiai priimti du įvardiniai principai – sąjūdžio prasmė ir organizacijos pobūdis, ir šeši pagrindiniai principai: katalikiškumas, tautiškumas, inteligentiškumas, veiklumas, šeimyniškumas ir visuomeniškumas. Metais vėliau (1928), buvo galvojama, kad šiuose principuose buvo du labai artimi – veiklumas ir visuomeniškumas, ir dėl to jie buvo suvesti į vieną principą, visuomeniškumą.

Aš nematau, kad buvo gerai padaryta, sujungiant visuomeniškumą su veiklumu. Aš matau didelį skirtumą tarp šių dviejų principų. Kunigas Stasys Yla rašė šitaip apie veiklumą: „Ateitininko supratimu, inteligentas yra ne tik protingas šviešulis, bet ir energingas akcijos žmogus, kuris sugeba aukštus savo idealus realizuoti kūrybiniu nusistatymu savo ir visuomenės gyvenime“. Mano nuomone, veiklumas turėtų būti iš svarbesniųjų principų. Mano supratimu, visi dabartiniai penki principai skatina protinį išsilavinimą, bet nei vienas nemoko apie veiklumą ar aktyvumą. Net „sujungtas“ visuomeniškumo principas (kuris turėtų mokytį apie veiklumą) mus moko vertinti laisvę, tvarką ir vadovavimą krikščioniškojo solidarumo principais, bet nieko tiesioginių apie energingą veiklumą.

Pastebim, kad vis mažiau ir mažiau bėra ateitininkų. Aš manau, kad šitaip yra dėl to, kad ateitininkai nėra užtektinai veiklūs. Gal tūkstantis devyni šimtai dvidešimt aštuoniais metais nereikėjo veiklumo kaip principo, nes buvo daug ateitininkų ir visi buvo automatiškai veiklūs ir sugebėjo atsiekti aukštų idealų. Bet pagreitejus gyvenimo tempui ir pasikeitus lietuviško gyvenimo sąlygom (nes gyvenam nebe Lietuvoje), randam mažai laiko susitikti su savo ateitininkų kuopa, ir veiklumas taip pat mažėja.

Kun. Yla knygoje „Ateitininkų vadovas“ rašo apie ateitininkų principus. Jis pirmam paragrafe sako:

Wasagoje 1981 m. poilsiauja posėdžiui pasibaigus iš k. (Rūta Musonytė (iš Čikagos), sėdi D. Čepaitė, už jos Z. Prakapaitė.

„Penki ateitininkų principai yra lyg penki atramos taškai visam šakotam jų veiklumui“. Ar principai tikrai gali būti „atramos taškai“ mūsų gyvenimui be energingo veiklumo? Aš manau, kad dabartinėje padėtyje ateitininkų ateitis gali būti išspręsta pagal ateitininkų pamirštą šeštą principą – veiklumą.

Rimas Čuplinskas
1984 m.

1984 Toronto moksleivių rekolekcijos. Stovi: V. Čuplinskas, R. Punkrys, E. Macijauskas, T. Sliuvinas, kun. A. Markus, R. Prakapas. Sėdi: I. Čuplinskaitė, D. Čuplinskas, D. Grajauskaitė, ir L. Ehlers.

Toronto moksleivių ir jaunučių žygis 1975 m. spalio mėn. 19 d.

ŠYPSENA

Pasaulis yra suskaldytas į mažas daleles, į atskiras valstybes ir tautas. Kiekviena tauta turi savitą kalbą. Žmogus, mokantis tik vieną kalbą, negali suprasti kitos tautos žmogaus, kalbančio kita kalba. Nežinai, ką jis nori pasakyti, nežinai, ką jis galvoja. Tačiau yra vienas dalykas, kuris riša visų tautybių žmones — tai šypsena.

Jeigu tau teko keliauti po svetimus kraštus, tu žinai, ką reiškia šypsena. Šypsena ir be žodžių tau leidžia pajusti, kad žmogus yra pasirengęs atverti širdį, kad jis nori būti draugu.

Nuoširdi šypsena yra viena iš gražiausių žmogiškųjų apraiškų. Kur tik yra nuoširdus žmogus, ten yra ir šypsena.

Nežiūrint tautos bei kalbos skirtumų, šypsena lengvai gali suartinti žmones. Šypsena tai šviesa tamsoje. Jeigu atsiduri grupėje nepažįstamų žmonių ir pamatai, kad kas nors tau maloniai nusišypsojo, pajunti malonų šiltą jausmą. Žinai, kad radai naują draugą.

Be šypsenos gyvenimas būtų šaltas, tamsus ir sunkus. Be šypsenos nebūtų mūsų.

Birutė Nakrošiūtė

kun. J. Gutauskas

SVIRTIS

Sudžiūvusi, ištroškusi
Kitiems ji vandenį dalija,
Pati tegauna tik lašus,
Kai lietus lyja.
Ir taip girgždėdama skardens:
„Vandens, man duokite vandens”.

BROLIAI IR SESERYS

Diena keliauja vis į naktį
Ir su aušra sugrįžta rytą.
Ar jos — diena, naktis, aušra
Nebus tik seserys,
O vakaras ir rytas tai jų broliai?

NE VIENIŠAS ESI

Tarei: „Esu, kuris esu”.
Tačiau ne vienišas esi.
O man net ir saulė
Dažnai už debesų.

Janina Vanagaitė-Kaknevičienė

Gimė 1929 m. vasario 17 d. Kvėdarnoj (Tauragės apskr.), mirė 1978 m. gegužės 12 d. Toronte. Ateitininkė, priklausė Lietuvių kat. moterų draugijai, Kanados Lietuvių bendruomenės tarybos narė, lietuvių atstovė prie Carling Art Foundation (skirdavo lėšas etninių grupių kultūriniais reikalams), ilgametė „Tėviškės žiburių“ administratorė. Išaugino 3 sūnus. Jai mirus, vyras Kazys išėjo į kunigus ir dabar darbuojasi Toronto Lietuvių kankinių parapijoje.

kun. J. Gutauskas

LAIKO KALBA

Kasdien su tylinčiu laiku,
Kasdien po vienu stogu.
Drauge net būti nepatogu,
Kai nežinai,
Kada ir kaip jis prakalbės,
Ar amžinai
Kaip tas akmuo tylės.
O gal visa butis, istorija
Tai jo kalba ir auditorija?

Laima Švėgzdaite

KLAUSIMAI

Kaip alkanas žvėris iš narvo
Vartau sunkius, dulkinus pranašo raštus,
ieškodama atsakymo.
Alkana esu žinoti:
Ką veikia vakaras nublyškęs,
Kur dingsta balsas atgarsy atsimušęs,
Kodėl atsakymai išsklaidyti tarpu burtininkų
ir žvaigždžių spindulių?
Einu erdvės keliu ir ieškau posūkio
— kurio nėra.
Tikiu, žaibo pradraskytoje padangėje
yra atsakymų.
Tikiu, dykumoje, žiūrint į violetinius kalno
lauptus, keliančius akis į dangų,
yra atsakymų.
Tikiu, erdvės bangoj, į ritulius susidaužiusioj,
yra atsakymų.
Tikiu, medyje — pušies spygliuose yra atsakymų.
Ir dumblinam laumžirgyje, žiemos vilko
akyse
Ir kiekviename alsavime, yra atsakymų.
Tiktai Jo šypsnyje ir mano sieloj
yra klausimų...

DVI KULKOS

Areštas!
Staigmena! Nuo altoriaus? Naktyje?
Kodėl? Kas darosi...
Širdis dreba ir panika yra arti!
Bet keista: rogės —
Du arkliai apsnigti,
Du vyrai su ginklais.
Kas dabar? Kur ta sniego kelionė?
Miestas dingsta kaip migloje.
Šalta. Labai šalta.
Nyku. Tamsu. Ilga balta kelionė.
Medžiai šešėlyje pranyksta —
beveik ramu.
Bet sustojam! Tamsumoj pavojus...
Minties balsai pradeda rėkti
Atsargiai! Atsargiai!
Šaltoj padangėj prasmės nesuprantu.
Matau: žmogus gulintis ant kraujuoto sniego.
Aš, sielų saugotojas,
su savo drabužiais ir stula.
Apvynioju žaizdas.
Poterius bekalbant mes abu mirštam.
Šalta. Labai šalta.
Dvi kulkos. Viena jam...
kita man...
Areštas buvo:
Teismas laukia danguje.

Didieji kazimieriniai įvykiai Toronte

A. Kalnius

Kongreso dalyviai miesto gatvėmis organizuotai eina į Toronto katedrą pamaldoms.

Kaip ir kadaise, per Pasaulio lietuvių suvažiavimą, taip ir dabar Religinio pasaulio lietuvių kongreso dalyviai lengvai susirado Royal York viešbutį. Betgi patekę vidun, ne vienas pasimetė. Jie ėjo šen ir ten, važiavo aukštyn ir žemyn, o kongreso kaip nėra, taip nėra. Gera, kad lietuvis lietuvi greit atpažįsta. Taigi užklaustas tautietis tuojau pat ir paaiškina: „Kongresas vyksta trečiame aukšte“. Vadinas, tik eik į keltuvą ir kilk. Bet keltuvas kyla ir kyla, ir atsiduria net šeštame aukšte. Tenai sutiktas negras paaiškina, kad dabar reikia tris aukštus leisti žemyn. Tik dabar keleivis jau ne keltuvu leidžiasi žemyn, o eina pėsčias. Ak, kokia laimė: viename aukšte rado didelę salę, kurioje, pravėręs duris, veidas veidan susitiko su pačiu šv. Kazimieru, kuris nuo sienos žiūrėjo didelėm didelėm akim, kaip koks Egipto dievaitis. Taigi čia ir įvyko kongresas.

Pagaliau paaiškėjo ir viešbučio hotelgrafija. Kitas negras ir kitam mūsų tautiečiui paaiškino, kad pirmieji trys šio pastato aukštai yra žymimi raidėmis A.B.C., o tik paskui prasideda pirmas ir kiti aukštai.

Taigi, žmogus sensti ir mokaisi. Betgi buvo nelabai sunku prie pagrindinių įėjimo durų pastatyti staliuką, kur būtų galima gauti reikalingų informacijų. Toks staliukas buvo, tik taip pat „trečiame“ aukšte.

Na, bet salė — tai jau nesakykite — ji karališka, iškilmingesnė už tūlas bažnyčias. Mūsų šventojo sukakčiai paminėti ji labai tiko. Nors, teisybę pasa-

kus, kongreso dalyvius beveik būtų buvę galima sutalpinti bet kurioje lietuviškų parapijų salėje. Tuo noriu pasakyti, kad kongreso dalyvių skaičius tokia didinga proga galėjo būti žymiai didesnis. Jų buvo apie 550. (Kiti sako — apie 600). Per mažai atsilankė lietuvių kanadiečių. Jei ne svečiai iš Amerikos ir kitų kraštų, tai Royal York'o salė būtų atrodžiusi beveik juokingai. Ak, tie „katidžiai katidžiai“!

Oficialioji dalis

Ižanginį žodį tarė kongreso organizacinio komiteto pirmininkas dr. J. Sungaila. Jis kalbėjo trumpai, primindamas Jono Biliūno apysakos kalną, kuriame švietė laimės žiburys. Bet kad laimė užtvindytų kraštą, žmogus turėjo tą žiburį pasiekti ir jį savo rankomis paliesti. Tada jisai sprogs ir savo mažomis liepsnelėmis kris į klonių gyventojų sodybas, kuriose ims viešpatauti laimė. Betgi tas, kuris žiburį palies, pavirs į akmenį. Tai baisi grėsmė, nes niekas nenori mirti. O vis dėlto atsirado daugybė jaunuolių, vyrų ir merginų, netgi ir senelių, kurie nepabūgo ir kopė į kalną, net pakeliui pavirsdami į akmenis, nes kalne siautė nelabos jėgos. Ir ką pasakysite — keli jaunuoliai pasiekė kalno viršūnę, pagriebė laimės žiburį ir pavirto į akmenis, o laimė ugnies šviesuliais užplūdo plačius plačius klonius.

Kongreso pirmininkas šv. Kazimierą sulygino su ano kalno žiburiu, kuris mums šviečia ir kurį mums

reikia savo rankomis paliesti.

Oficialiai atidaryti kongresą dr. J. Sungaila pakvietė Centrinio komiteto pirmininką Vytautą Volertą. Jis trumpai apžvelgė tremties ir mūsų brolių gyvenimą okupuotoje Lietuvoje ir tikino, kad krikščioniškas gyvenimas, šv. Kazimiero įtakojamas, mūsų tarpe ras stipraus atgarsio.

J. E. vysk. Vincentas Brizgys specialiai šiai progai sukurtoje maldoje kreipėsi į šv. Kazimierą, prašydamas mums ir mūsų kraštui palaimos.

Atidaromajai daliai pasibaigus, J. Sungaila pakvietė Kanados lietuvių katalikų centro pirmininką V. Biretą toliau vadovauti programai.

Akademinei dalis

Programoje dvi paskaitos: kun. prof. P. Rabikauskas kalbės apie šv. Kazimiero šventumą ir jo lietuviškumą ir dr. J. Girnius — apie krikščionybės ir ateizmo grumtynes mūsų tautoje.

Kun. P. Rabikauską, S.J., pristatė klausytojams kun. A. Liūma, S.J., Lietuvių katalikų mokslo akademijos pirmininkas: kun. P. Rabikauskas gimė 1920 m. Kėdainių apskr. Mokėsi Kaune Jėzuitų gimnazijoje. Baigęs penkias klases, įstojo į Jėzuitų vienuolyną. Brandos atestatą įsigijo Kauno kunigų seminarijoje. Vokiečių okupacijos metais Pagryžuvyje išklausė Jėzuitų klierikams dėstomą filosofijos kursą. Lietuvių egzodo metu pasitraukė Vokietijon. Čia ir vėl dar studijavo teologijos mokslus, tapo kunigu ir įsigijo teologijos licenciato laipsnį. Antrą licenciato laipsnį įsigijo iš Bažnyčios istorijos Romoje. Po kelių metų taip pat apgynė dizertaciją Bažnyčios istorijos daktaro laipsniui. Apsišarvavęs mokslo žinią, tapo Grigaliaus universiteto Romoje profesoriumi. Be savo mokslinio darbo, dalyvavo ir lietuvių visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje.

Turint galvoje, kad prieš Kazimierinius metus mūsų šventojo tautiečio vardas mūsų tautos širdyje ir sąmonėje buvo gerokai nublukęs, tai šio kompetentingo kunigo-istoriko žodis kongreso dalyvių buvo laukiamas. Betgi dar labiau yra laukiama šiuo klausimu jo rašoma knyga, kurioje šv. Kazimiero gyvenimas bus plačiai aptartas pagal naujausius Vatikano dokumentus.

Savo paskaitoje, žinoma, jis negalėjo visų turimų žinių apie mūsų Šventąjį išsakyti. Dėl to jis stengėsi savo klausytojams pasakyti bent tai, kas jiems labiausiai rūpi, tai šv. Kazimiero šventumas ir jo lietuviškas nusiteikimas.

Šventumas. Mes giedame — „Šventas Dieve, Šventas Galingasis, Šventas Amžinasis...“ Skaitome — „Būkite šventi, nes aš Viešpats Dievas esu šventas...“ Taigi mes neabejojame, kad Dievas yra šventas, galingas ir amžinas. Jis savo begaline išmintimi ir galingu žodžiu „tebūnie“ sukūrė žmogų ir padarė jį savo šventumo dalininku. Vadinasi, kiekvienam žmogui yra skirta būti šventu. Tai yra Dievo malonė. „Būkite tobuli, kaip Dangiškasis Tėvas yra tobulas“. Tobulumas yra šventumo apraiška.

Betgi Dievo šventumo malonę žmogus gali pri-

imti, gali ir atmesti. Tai jo laisvos valios apsisprendimo reikalas. Apsisprendęs už Dievo malonę, žmogus eina tobulėjimo keliu, ir Dievo šventumas jį paliečia. Kitaip sakant, šventumas yra Dievo priartėjimas prie žmogaus.

Prelegento pareikštą mintį apie šventumą popiežius Jonas Paulius II, lankydamasis Kanadoj, Montrealyje per pamokslą, tarytum žinodamas, patvirtino. Jis sakė, kad „... žmonija yra šventa...“ Dar daugiau — „... Žemė, ant kurios jūs stovite, yra šventa...“ Reikia tad suprasti, kad visa kūrinija, išėjusi iš Dievo rankų, yra šventa.

Kokie gi motyvai mūsų karalaičiui lėmė šventumo aureolę? Pirmiausia jis neatstūmė Dievo šventumo malonės ir su meile vykdė Jo valią ir ėjo tobulumo keliais. Atsimintina, kad ir Kristaus palyginimas apie turtingą jaunikaitį: „Jei nori būti tobulas, eik, paduok, ką turi, ir duok beturčiams, ir turėsi turtą danguje...“ (Mt. 19, 21) Anas jaunikaitis laikėsi visų kitų įsakymų, bet šio paskutiniojo atsisakė laikytis. Gi šv. Kazimieras be paguodos, rūpesčio ir pagalbos vargšams savo kelią į šventumą dar grindė aplamai artimo meile, tiesa, pakantrumu, skastybe, pamaldumu ir ištikimybe savo žingsniams, vedantiems į kalnus, į šviesą, į dangiškus tolius... Po mirties jis savo šventumą patvirtino stebuklais.

Lietuviškumas. Daug kam kyla abejonių dėl šv. Kazimiero lietuviškos sąmonės. Štai trumputė jo kilmės istorija: jo tėvas buvo Didž. Lietuvos kunigaikščio ir lenkų karaliaus Jogailos ir Alšėnų kunigaikštės Sofijos, abiejų grynakraujų lietuvių, sūnus Kazimieras. Gi jo motina — Elzbieta Habsburgaitė, vokiečių imperatoriaus ir austrų hercogo dukra, išteklėjusi už Kazimiero, paveldėjusio sostą iš savo tėvo Jogailos. Jiedviem 1458 m. spalio 3 d. Krokuvoje trečiuoju kūdikiu gimė sūnus Kazimieras, būsimas šventasis.

Sprendžiant apie šv. Kazimiero tautinę priklausomybę, reikia pasakyti, kad ji mišrioje šeimoje daugumoje yra paveldima iš tėvo pusės. Bent man yra žinoma tik viena tauta, žydų, kur mišrios šeimos atveju tautinę priklausomybę kūdikiui priskiria iš motinos gymio. Vietovė, kur kūdikis gimė, tautiniu atžvilgiu jo nesaisto. Taigi nors šv. Kazimieras gimė Lenkijoje, bet jis nėra lenkas. Žinoma, mišrios šeimos jaunuolis gali pasirinkti tautybę ir iš motinos pusės. Bet jis turi tai padaryti pats savo laisvu apsisprendimu. Betgi šv. Kazimieras nepasiliko Krokuvoje, neišvažiavo į Berlyną, ar į Vieną, o į Vilnių, kuriame jis ir palaidotas. Ano meto lietuviai Kazimierą labai gerbė ir mylėjo dar gyvą, o jam mirus, klūpodami prie karsito, maldavo jo malonės, kurią jie ir patirdavo. Taigi lietuviai pirmieji jį ir pašventino kaip savo broį, globėją, ir geradarį. O kai Bažnyčia pripažino jį šventuoju, Vilniaus ir iš tolo suvažiavę lietuviai kelias dienas džiūgavo. Visa tai ir jo tolimesnieji stebuklai, padaryti lietuviams, nurodo į jo tautybės kiltį. (Apie šv. Kazimiero stebuklus plačiai aprašyta prelegento paskaitoj, atspausdintoj „Aiduose“.)

Nemažam skaičiui mūsų tautiečių kyla klausimas, ar mūsų Šventasis mokėjo kalbėti lietuviškai.

Aiškių duomenų atsakyti į šį klausimą turbūt nėra. Betgi kai kurios išvados įtaigauja, kad jis lietuviškai galėjo kalbėti. Pirmiausia, jo tėvas buvo lietuvis ir lietuviškai mokėjo kalbėti ir net gerai kalbėti, nes iki 20 metų amžiaus jis išgyveno Lietuvoje, taurių ano meto lietuvių bajorų įtakoje. Tapęs Lenkijos karaliumi, savo rūmuose jis laikė daugybę lietuvių tarnų. Taigi karaliaus šeimoje lietuvių kalba buvo nesvetima, gal dažnai atvejais net ir vienintelė. Be to, kartas nuo karto tėvui su sūnum tekdavo aplankyti Lietuvą, tai argi jis, būdamas patriotas lietuvis, su savo mylimu sūnum ir su Vilniaus bajorais būtų kalbėjęs lenkiškai. Pagaliau ir pats šv. Kazimieras turėjo reikalų ne tik su didikais, bet ir su praeikais, kurie lenkų kalbos nemokėjo, kaip tad su jais jis turėjo susikalbėti. Jo tėvas, labai rūpinęsis savo vaikų išmokslinimu, negalėjo pro pirštus praleisti ir savo gimtosios kalbos. Anuomet lietuvių istorikų nebuvo, o lenkams nerūpėjo mums pranešti, kokia kalba šv. Kazimieras kalbėjo.

* * *

Paskaitininką dr. J. Girnių klausytojams pristatė dr. P. Gaida, „Tėviškės žiburių“ redaktorius. Manau, kad šių dviejų daktarų „Ateities“ skaitytojams pristatyti nereikia. Jie yra žinomi, kaip ir prof. S. Šalkauskis, prof. P. Dovydaitis, prof. K. Pakštas, prof. J. Eretas, prof. A. Maceina, J. Matulionis, dr. J. Lemonas ir visa eilė kitų ateitininkijai ir aplamai Lietuvai nusipelnusių žymūnų. Jeigu jaunesniesiems ateitininkams šie vyrai nežinomi, tai juos verta supažindinti.

Visų pirma reikia pasakyti, kad kun. P. Rabikausko ir dr. J. Girniaus paskaitos sudarė šio kongreso ašį, apie kurią sukosi mūsų idealistinio ir pasaulėžiūrinio gyvenimo ratai. Ateizmas ir krikščionybė yra viena kitai priešingos pasaulėžiūros, kurios viena su kita kovoja dėl įtakos žmonijoje. Ypač ateistų kova yra dažniausiai žiauri ir netolerantiška. Šitos kovos būta ir esama ir lietuvių tautoje, ne tik tėvynėje, bet ir išeivijoje. Ji vykstanti privačiuose pokalbiuose, spaudoje, per radijo ir televizijoje, kuri krikščionybės gynėjams beveik neprieinama. (Apsileidimas!).

Paskaitininkas užgriebė ir Lietuvos ateizmo toloką istoriją, kurios pradininku buvo tūlas Kazimieras Lisčinskis (1634). Pradžia sankirčio buvo neryški, bet ilgainiui, ateistų skaičiui augant, jis augo ir tapo pavojingu mūsų kraštui. Dar ne taip labai tolimų laikų būvyje, kada buvo paskelbta Markso-Engelso ekonominė teorija, kurios pasekmėje gimė komunizmas, religija buvo pavadinta marksistinės-komunistinės santvarkos nuodais. Čia krikščionybė susidūrė su nauju galingu ateistiniu priešu, kuris nesiskaito su jokiais kovos priemonėmis ir žmogų laiko bedvase mase. Ši ateizmo banga gana greitai ir grubiai užplūdo visą pasaulį ir, prisidengusi komunizmo skraiste, daugelyje kraštų vietoje žadėtojo rojaus sukūrė pragarą.

Kaip, kada ir kur ateizmas reiškėsi, gana detalčiai dr. J. Girnius išdėstė savo paskaitoj. (žiūr. „Aidus“, paskaita perspausdinta).

Tuo tarpu greitosiomis verta dirstelti į paskaitos pabaigą, kur autorius kalba apie toleranciją ne tik kitiems, bet ir pagarbą sau patiems. Besąlyginė tolerancija labai dažnai pakenkia savo pačių orumui. Antai daug kam galėjo užkliūti keli amoralūs reiškiniai lietuviškų organizacijų gyvenime. Prelegentas sako: 1) „Į katalikų jaunimo žurnalą dėdamas blasfeminį (švent-raščio atžvilgiu papiktinantį — A.K.) eilėrašį, redaktorius kunigas turėjo pagalvoti, kad ne viską galima satyruoti“. Čia greičiausia kalbama apie Gintos Remeikytės eilėrašį, tilpusį 1982 m. „Ateityje“ Nr. 6 — „Pasiklausykite Evangelijos pagal Jonę“, kuriame sprendžiama problema, kas atsitiktų, jei Kristus būtų moteris — Kristė. Ginta problemą išsprendė trumpai: po paskutinės vakarienės Kristei nuplovus brolių ir seserų kojas, „Kareiviai ją išžagino ir pririšo išskėstomis kojomis tarp kedrų ties upeliu. Ji prisikėlė ir pagimdė žmogų. Girdėjote Viešpaties žodį. Amen“.

Apie šį poezijos fenomeną daug kalbėti neverta. Jis parašytas ir atspausdintas katalikiško jaunimo organe besąlyginės tolerancijos įtakoje, kurioje yra nemažai ženklų, paimtų iš šių laikų žmonių palaido gyvenimo.

Manau, kad nei Gintos, nei redaktoriaus už šį išsišokimą kaltinti nereikėtų. Tai iki galo neapgalvotas veiksmas. Čia negalėjo būti blogos valios. Errare humanum est, nors būtų geriau — neklstyti yra žmoniška.

2) „Kad buvusios vienuolės tuo eilėraščiu žavėjosi, irgi turėjo psichologui šį tą pasakyti“. — Tokios tenai buvo ir vienuolės, popierinės. Sakytiau — „... ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiam savo kaltininkams...“ Tik kažin, ar mes atleidžiam?...

3) „Stebina ir pornografinio romano aiškinimas moralinėmis alegorijomis“. Čia, be abejo, turima galvoje I. Mero romanas „Striptizas“. Jį išleido „Ateitis“, kurios emblemoje figūruoja kryžius. Knygai pasirodžius rinkoje, visuomenėje kilo minčių mišrainė. Vieni ją kaltino seksualinio iškrypimo apraiška, kiti — pornografija, treči ją gynė, kaip nepaprastą laimėjimą lietuvių literatūrai, arba kažkokią gilią misteriją bei įvaizdį, iki šiol dar nesutiktą mūsų meno kūryboje. O vis tik laimėjo blaivioji mintis, kad ši knyga yra ne kas kitas, bet tik grynai pornografinis veikalas. Šitaip ją suprato ir dr. J. Girnius. Gaila, kad gynėjų tarpe yra buvę ir kunigų, kurie šią knygą vertino, žiūrėdami pro pirštus.

Negerai, kad tokie reiškiniai iškyla katalikiškos visuomenės tarpe, o ypač katalikiškų organizacijų vadovybėse. Betgi jau geriau nesakykime, kad klysti yra žmoniška. Kai klausimą gerai išnagrinėji, tai ir klaida neįvyksta.

4) „Stengiamės skyrybomis neatsilikti ir nuo amerikiečių ir nuo tautiečių tėvynėje. Tarp skautų ir ateitininkų šiuo atžvilgiu varžybos vyksta lygiomis“. — Tai kita moralinio vėžio ligos forma, kuri savo šaknis yra giliai suleidusi net į garbingų organizacijų kūną. Tai yra tautinės mirties apraiška. Quo vadis, ateitininke! Kur eini skaute! Nesakykite, kad kopiate į kalną!

5) „Savo metu viena mūsų organizacija buvo nu-

tarusi, jog reikia „daryti įtakos, kad renkant ar skiriant bendruomenės pareigūnus būtų atsižvelgiama į jų viešąjį moralinį padorumą” ir „kelti viešąją opinią prieš šeimos palaidumą”. „... ir tos pačios organizacijos žmonės paskutiniame PLB seime buvo tai pamiršę (vesdami agitaciją, ne tik nepaisė savo ankstesnio nusistatymo, bet nesivaržė griebtis tiesiog ir melo — apšaukė Kanados sąrašo žmones „reorgais”. „... Moralinis nykimas veda į tautinį nykimą”. (Citatos imtos iš kongreso leidinio).

Ir Kanadoje yra žinoma, apie koki pareigūną čia eina kalba. Gi dėl kanadiečių „reorgų” melo skleidėjams neverta jaudintis. Kanadoje jų nėra, ir nėra duomenų, kad jų kada nors atsirastų. Gal dėl panašių melo motyvų atsirado reorganizuota bendruomenė Amerikoje. Daug kas taip šneka.

Iš šių kelių paskaitos ištraukų matyti mūsų žymaus filosofo rūpestis mūsų tautos morale ir jos ateitimi.

Susitelkimas ties religiniais klausimais

Vienas iš labai reikšmingų kongreso programos punktų buvo klausimas, kas stiprina ir kas silpnina jaunimo tikėjimą. Klausimo nagrinėjimui buvo sudaryta grupė kalbėtojų: Gabija Juozapavičiūtė-Petrauskienė — vadovė, Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė, dr. Saulius Jankauskas, Laima Gustainytė-Underienė ir klierikas Edmundas Putrimas (šiuo metu jau diakonas). Tai grupė rinktinių ir kompetentingų asmenų.

1) **Įžanginį žodį tarė vadovė.** Ji sakė, kad jaunimo tikėjimas esąs plačios apimties tema, kuriai išnagrinėti reiktų žymiai ilgesnių diskusijų. Dėl to šiame pokalbyje bus daugumoje iškeltos tik religinių problemų užuominos. Priminė, kad čia bus kalbama apie jaunimą iki 25 metų amžiaus, nuo 1950 iki 1975. Ypač nuo 1960 metų jaunimo pažiūros į religiją ėmė ūmai keistis. Šiam pasikeitimui didelės reikšmės turėjo posūkis į karjerizmą, daugiau dėmesio buvo praktiškoms profesijoms, o mažiau humanitariniams mokslams. Tokiu būdu šių dienų jaunimas atitolo nuo lietuviškos visuomenės ir nuo jos religinių tradicijų.

Gabija šiuo klausimu kalbėjo daug plačiau, tačiau šio rašinio siauras rėmas neleidžia jos visų minčių įtalpinti. Kalbėjo taisyklinga ir be akcento lietuvių kalba. Tai reikia pasakyti ir apie kitus jos grupės narius.

2) **Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė**, dirbanti auklėjimo darbą pataisos namuose Montrealyje, po trumpos įžangėlės pasisakė, jog tikėjimas yra labai svarbi dalis žmogaus gyvenime tikrai tada, kada jis asmeniškai yra giliai pergyvenamas. Jaunuolio auklėjimą reikia pradėti nuo kūdikystės. Aplamai žmogaus gyvenimas vyksta tam tikromis fazėmis. Jų yra keturios: stebėjimas, savivalda, kūryba ir asmenybė. Kiekviena fazė reiškiasi skirtingais būdais, darančiais jaunuoliui įtakos. Šių fazių metu reikia jaunuolio brendimą sekti ir, reikalui esant, jį pakreipti gėrio vertybių pusėn. Čia referentė nurodė nemaža pavyzdžių iš savo tarnybinės patirties. Taip pat pabrėžė šeimos įtaką skiepijant religinę mintį savo vaikų asmenybės ugdyti.

3) **Dr. S. Jankauskas** nuoširdžiai pasisakė, kas ir kaip formavo jo tikėjimą. Tai buvo tėvai, Bažnyčia, mokykla, ateitininkija, stovyklos ir t.t. Žinoma, jis turėjo būti imlus šių institucijų, o ypač Dievo šūksniui ir išgirsti savo motinos maldą. Visatos tvarkoje jis pastebėjo Dievo ranką, Jo kūrybos grožį, kuris jį klėlė aukštyne. Ogi Lietuvos savanorių kovoje už tikėjimą, jų kančiose ir dejonėse jis sėmėsi sau dvasinės stiprybės. Pagaliau tikėjimą jis suprato kaip Dievo dovaną. Tikėjimas ir tautinė sąmonė jam buvo du neatskiriama veiksniai žmogaus gyvenime.

Tai gražus pavyzdys, kaip žmogus gali būti pats savo tikėjimo kalvis.

4) **Laima Gustainytė-Underienė** teigė, kad šeima, parapija ir katalikiška mokykla yra labai svarbūs tikėjimui klestėti motyvai. Net ir tautos bendras mąstymas, aplinka ir laiko dvasia formuoja žmogaus nusiteikimą jo dvasiniame kelyje. Daug stiprios įtakos religiniame gyvenime teikia atitinkamos lavybės, dalyvavimas bažnyčioje ir aplamai religiniuose renginiuose. Betgi kai kurie neaiškūs klausimai jaunuolių pastūmėja į abejojančiųjų tarpą, iš kurio dažnai negali ištraukti nė patys tėvai.

Čia Laima užgriebė labai jautrią tikėjimui kliūtį. Religinėje praktikoje yra gana neaiškių klausimų, į kuriuos negavęs įtikinančio atsakymo, žmogus blaškosi, ieško atsakymo ir, jo neradęs, patenka į neviltį ir neretai tampa pustinis, arba net visai netikintis. Štai dėl ko tokios svarstybos žmogui gali padėti surasti tiesą.

Jaunuolio lietuvių tikėjime — toliau gvildeno savo temą Laima — svarbią rolę lošia lietuvių kalba. Jai nusilpus, silpnėja ir tikėjimas. Dėl to jis nenori eiti į lietuvišką bažnyčią, nes jam sunku suprasti jos kalbą. Ji taip pat nusiskundė ir stoka lengvai skaitomos religinės literatūros lietuvių kalboje, pastebėjo stoką gilaus tikėjimo pavyzdžių ne tik iš pasauliečių, bet ir dvasiškių tarpo. Tai neigiamai paveikia ir jaunimą. Kadangi kartais ir tėvai dažnai yra neaiškiai apsisprendę tikėjimo klausimais, tai, žinoma, iš to mažai nauda ir vaikams. Parapijos ypač mažiems vaikams beveik jokio religinio auklėjimo neteikia. Kartais pastebima stoka auklėjimo patirties dvasiškių tarpe.

Kada ne kada tėvai su vaikais išvykę į gamtą, pastebi jos grožį, bet jie neatkreipia savo vaikų dėmesio, jog visi gražieji vaizdai yra Dievo rankų darbas, ir kad mums reikia būti Jam už tai dėkingiems.

Aplamai kalbėtojai ir toliau pateikė reikšmingų minčių religinio auklėjimo klausimais, su kuriais daug kam reikėtų plačiau susipažinti, negu čia korespondento nepilnai pateikta savitu žodžiu. Jos žodis buvo drąsiai tartas, nepaisantis, kad gali kai kam ir nepatikti.

5) **Klier. Edmundas Putrimas** kalbėjo apie lietuvių jaunuolių pasaulyje ir parapijoje, taip pat ir apie jo pašaukimą į kunigus.

Jis žmogų pristatė, kaip egocentrinę esybę, apie kurią turi suktis visas pasaulis. Tokio nusiteikimo žmogų suformavo materializmas, psichologija ir refor-

mos. Tai žmogus, kuris rūpinasi ne visuomene, bet pats savimi. Dėl to bet koks pasiaukojimas kito labai jame nustoja vertės. Čia tad yra vienas iš motyvų, kodėl pasaulio veidas taip žymiai pasikeitė: auga divorso skaičius, mažėja pašaukimai į kunigų luomą, keičiasi religinio gyvenimo išraiška, arba ji visai paneigiama.

Lietuviukas, gyvenęs užsienyje, turi dvigubą rūpestį: pasitobulinti lietuvių kalboje, įsijungti į religinį, kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą, susipažinti su Lietuvos praeitimi ir dabartine tragiška padėtimi. Betgi jis negali atsisakyti ir gyvenamo krašto kultūros. Jeigu vaikas pats nesugeba išmokyti lietuvių kalbos, ir jam niekas nepadeda jos išmokyti, tai tokiam vaikui nėra prasmės lankyti lietuviškų pamaldų.

Esą reikia susipažinti su bažnyčios kanonais, kur yra rašoma apie visų katalikų įsijungimą į Bažnyčios veiklą ir jos liturginį gyvenimą. Ypač labai svarbu lietuviukams įsijungti į lietuvišką parapiją, kuri rūpinasi savo narius dvasiniu keliu vesti į Kristų... Preleventas apgailestauja, kad esama vyskupų, kurie etnines grupes stengiasi suniveliuoti, panaikinti savitą religines tradicijas.

Jis taria, kad mokėjimas savo kalbos įgalina jaunuolį geriau suprasti religinę mintį, kurią pasako kunigas.

Klier. E. Putrimui savo pranešimą baigus, prasiėjo diskusijos, kuriose aktyviai dalyvavo klausytojai. Jų buvo kelis kartus daugiau, negu svarstybų grupėje dalyvių. Vieni statė klausimus atskirų temų nagrinėtojams, kiti teikė pasiūlymus, tretieji papildė paskaitininkų mintis ir pan. Diskusijų dalyvių pareikštas nuomones sunku būtų apsaityti dėl šio aprašo apyilgės tęsties. Tenka tik pabrėžti, kad jos buvo gana gyvos, turiningos ir įdomios. Temų nagrinėtojai sumaniai atsakinėjo į jiems pateiktus klausimus ir pastabas. Betgi poros klausytojų pastabas norėčiau skaitytojams priminti.

J. E. vysk. V. Brizgys, prisiklausęs nusiskundimų dėl pašaukimų stokos ir kad kartais su mūsų kunigais sunkoka šiais klausimais pasitarti, pasakė trumpą istoriją iš savo gyvenimo patirties. Girdi, jo laikais taip pat buvo didelė lietuvių kunigų stoka, su kuriais būtų buvę galima čia suminėtais klausimais pasitarti. Vieną tad kartą šią problemą ėmėsi spręsti būrelis mokinių. Jų buvo aštuoni. Ką daryti?... O ką daryti, jeigu ir mes patys neiname į kunigus. Ir mokiny V. Brizgys paklausė, kas iš mūsų sutinka eiti kuniguosna? Ar žinote ką — rankas pakėlė penki ir visi penki ilgainiui tapo kunigais. Jų tarpe buvo ir kun. V. Brizgys, kuris, turbūt, anuomet nė nepamanė, kad jis taps vyskupu.

Vadinasi, šių laikų jaunimas, atitolęs nuo religijos, yra atitolęs ir nuo pašaukimo būti kunigais.

O lietuvis iš Anglijos papasakojo tokį nelemtą įvykį. Esą Anglijoje vienu metu stovyklavo skautai. Atėjus laikui skautams eiti išklaudyti mišių, stovyklos viršininkas viešai skautams pareiškė, kad į pamaldas gali eiti tik tie skautai, kurie nori. Atseit, kurie nenori, gali neiti. Dėl to jaunų skautų tarpe kilo įtarimas, kodėl jų tėvai juos varo į bažnyčią, o stovyklos virši-

ninkas sakė, kas nenori, gali neiti. Anglijos atstovui kilo įtarimas, ar verta tokią organizaciją remti?

Skautų organizacija yra taip pat garbinga ir kilni, kaip ir ateitininkų, nes jie taip pat žengia tiesos keliu. Štai punktelis iš jų himno: „Nuženk, Galybe, iš Dangaus, sustiprink jauną skauto dvasią: mes už teisybę stosis drąsiai Tėvynę ginti kuo narsiau”.

Jeigu tad anam stovyklos viršininkui šie himno žodžiai ne prie širdies, tai jis nevertas skauto vardo, ir būtų geriau, kad jis apleistų skautų eiles.

* * *

Jeigu mane kas nors paklaustų, koks kazimierinės programos punktas man labiausiai patiko, nesivarždamas atsakyčiau — Jaunimo suruoštas religinio auklėjimo ir auklėjimosi klausimais simpoziumas. Nes tokios formos svarstybose dalyvauja keli referentai, ir į diskusijas įsitraukia nemaža klausytojų. Ypatingai nagrinėjimui yra pravartūs religiniai klausimai, kurių aibės šiais laikais yra iškilusių ir niekeno neatsakytų.

Dux Magnus

Didžiausia šv. Kazimierui dovana buvo užmanyta sukurti operą, vardu Dux Magnus. Tai labai didelis ir, be abejo, tinkamas atpildas mūsų Šventajam už mūsų ilgoką jo užmarštį paskutinių šimtmečių būvyje.

Reikėjo, žinoma, daug drąsos, energijos ir ištvermės, o taip pat ir pasiaukojimo šiam dideliui tikslui pasiekti. Bet lietuvis daug ką gali. Tai ir atsirado trys vyrai bei visa eilė scenos darbuotojų, kurie įniko į darbą: poetas K. Bradūnas sėdosi už stalo rašyti libretą, komp. D. Lapinskas — kurti muziką, o solistai ir aktoriai — mokyti rolių. Tačiau bene sunkiausia našta buvo užrista ant dr. J. Sungailos pečių. Jis tapo tarytum smagračiu, kuris suko visus organizacinės mašinerijos ratelius, su kurių pagalba šis užmojis buvo sklandžiai įvykdytas.

Tiesa, šiek tiek sušlubavo operos pastatymo reikalai. Jos vienas spektaklis įvyko rugs. 1 d., antras — rugs. 2 d. Man teko dalyvauti antrame spektaklyje ir sėdėti 12-toj eilėj. Tai sakyčiau gana gera vieta. Betgi pakilus uždangai, jos gerumas sumažėjo. Mat buvo girdimos tik solistų ir choro dainavimo melodijos, bet žodžių prasmė nepasiekė ausies. Nepasitikėdamas savo ausimis, paklausiau savo kaimynus iš kairės ir dešinės — jie taip pat nesuprato, apie ką tenai scenoje dainuojama. Betgi oratorius buvo girdimas karališkai. Jis kalbėjo jautriai, tik truputį šlubavo žodžių kirčiavime.

Po kiek laiko, zulindama mano kelius, viena jauna porelė išėjo pasivaikščioti. Kur juos galas neša, pamaniau. Bet nesužinojau, nes išėjo ir negrįžo. O salėje, ypač užpakalinėse eilėse, buvo ir toliau jaučiamas šioks toks bruzdėjimas. Ir tik gerokai trinkelėjus būgnams ir visokioms muzikos „torielėms”, mandagesnioji publika panūdo dirstelti į užpakalį, kas tenai kartas nuo karto sunerimauja. Pasirodo, kad tenai kai kas daugiau buvo prisidėję prie „ekzodo”.

Kodėl taip įvyko, reikia ne tik rengėjams, bet ir ypač žiūrovams ar klausytojams pasvarstyti: 1) kai

kurie sakė, kad per tranki ir nesuprantama muzika, 2) kad opera per ilgai tęsėsi, 3) kad vaidinimas visiškai nerežisuotas, 4) kad sunkiai suvokiamas veikalo turinys, 5) kad neišryškintas šv. Kazimiero charakteris, 6) kad jungtis, tarp senovės ir dabarties supainiojo veikalo vientisumą ir apsunkino įvykių sekimą, 7) kad tolimesnėse eilėse buvo negirdimi nei solistų, nei choristų ir nei vaidilų ištariai žodžiai.

Turbūt ir pačiame geriausiame meno kūrinyje įžvalgas kritikas suras šiek tiek ir trūkumų. Žinoma, jis daugiau ras trūkumų silpnesniame kūrinyje. Tiesa, jis juos iškels į paviršių, bet kūrinio nesuniekins, ypač jei jame glūdi kilni idėja. Atvirkščiai, jis net pagerbs kūrėją, ar kaip šios operos atveju — kūrėjus, už jų kilnią mintį, už milžiniškas pastangas, už tūkstančius valandų sugaišto laiko ir pan. O kas dar apskaičiuos laiką ir išieškotą energiją keliasdešimties asmenų visuomeninių patarnautojų, be kurių ši opera niekad būtų nepatekusi į sceną.

Primindamas šį garbingą ir sunkų darbą, atlikimą mūsų kultūrinių ir visuomeninių pajėgų, turiu galvoj anuos „kritikus“, kurie per vaidinimą apleido salę, įskaudindami mūsų kultūrinių užmojų darbuotojus.

* * *

Tiesa, lietuvis yra subtilios liaudies melodijos mėgėjas, tai kompozitoriaus D. Lapinsko modernizuota muzika ne vienam operos lankytojui galėjo būti ir ne prie širdies. Bet argi dera pasikliauti vien tik liaudies daina. Juk reikia kartą išeiti ir už horizonto. Pilnai nesuvokti turinio galėjo tik tolimesnės eilės, kur sunkokai buvo girdimos kalbos scenoje. Atskleisti švento Kazimiero asmenybės gelmę operoje turbūt neįmanoma, nes čia susiduria dvi skirtingo meno apraiškos — muzikos ir dramos. Dažniausia muzika dramą nuskriaudžia ir jai lieka per mažai vietos ir laiko pilnai išsakyti.

Nors ir per vėlai, bet dėl atžymėtinų įvykių ateityje reikėtų pasvarstyti, kuo geriau juos atžymėti — opera ar drama. Antai Marijampolės Marijonų gimnazijoje buvo vaidinama drama iš šv. Pranciškaus gyvenimo. Šioje dramoje šv. Pranciškaus asmenybė žymiai geriau išryškėjo, negu šv. Kazimiero operoje. Vienas iš vaidintojų, jei tikrai atsimenu, buvo vienas ir mano klasės draugas — dr. P. Bagdas (Bagdanavičius). Režisavo mokytojas V. Ramonas.

Manau, kad šv. Kazimieras šią operą ir jos ruošėjų bei atlikėjų pastangas priėmė kaip nuoširdžią malda, skirtą Jo garbei.

UŽBAIGOS POKYLIS

Po operos antrojo spektaklio rugs. 2 d. 8 v.v. į didžiąją Royal York viešbučio salę sugužėjo virš 700 dalyvių pokyliui-vakarienei. Šiltu žodžiu dalyvius pasveikino organizacinio komiteto pirm. dr. J. Sungaila ir tolimesnę programos eigą pravedė pakvietę p. Aušrą Karkienę. Jinai pristatė garbės svečius: mūsų vyskupus, Lietuvos generalinį konsulą dr. J. Žmuidziną su ponia, Latvijos generalinį konsulą,

JAV konsulą, PLB pirm. V. Kamantą, VLIKo pirm. K. Bobelį, atstovus iš Australijos, Brazilijos, Argentinos, Venecuelos, Urugvajaus, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Britanijos, JAV-bių ir Kanados.

Pirmasis kongresą sveikino Ontario žemės ūkio ministeris Dennis Timbrell. Savo kalboje jis nuoširdžiai užjautė lietuvių tautą tiek išeivijoje, tiek pavergtoje Lietuvoje ir išreiškė viltį, kad mes sulauksime Lietuvos išlaisvinimo.

Malda prieš valgį sukalbėjo vyskupas A. Deksnys.

Po vakarienės sveikino Kanados federalinės valdžios atstovas A. Robinson ir miesto savivaldybės — T. O'Donohue. Vysk. A. Deksnys įteikė Broniui Kvikliui iš Romos atvežtą šv. Tėvo Jono Pauliaus II medalį „Pro Ecclesia et Pontifice“. Tai medalis skiriamas asmeniui už ypatingus nuopelnus bažnyčiai. Šis medalis Broniui Kvikliui paskirtas už 6 tomų veikalą (3 tomai jau yra išleisti, o likusieji jau paruošti spaudai) „Lietuvos Bažnyčios“. Nesibaigią plovimą išreiškė dalyvių pagarbą p. B. Kvikliui ir šv. Tėvui, atkreipusiam dėmesį į šio veikalo vertę ir autoriaus milžinišką darbą.

Centrinio šv. Kazimiero 500 metų sukakties minėjimo komiteto pirm. V. Volertas padėkojo dr. J. Sungailai už visą rūpestį ir darbą organizuojant kongresą.

Kanados Katalikų Centro pirm. V. Bireta perskaitė kongreso manifestą, kurio tekstą paruošė „Tėviškės žiburį“ redaktorius kun. dr. P. Gaida. Manifestas bus siunčiamas valstybių prezidentams, parlamentarams, bažnytinei vyriausybei ir spaudai.

Dr. J. Sungaila savo užbaigos žodyje dėkojo savo bendradarbiams, rėmėjams ir visiems dalyviams už jų rūpesčius ir pagalbą. Prašė šį kongresą vertinti, kaip didelių pastangų vaisių, kuris taps pavyzdžiu ateinančioms kartoms.

Kongresas užbaigtas Lietuvos himnu.

Žvilgsnis į ateitį

Klausimas — ar prideramai paminėję mūsų Šventąjį po 500 metų, pasakysime amen ir paliksime mūsų būsimoms kartoms jo minėjimą suruošti po kitų 500 metų? O taip gali atsitikti, jeigu mes savo dvasioje dabar su juo aktyviai nebendrausime, jeigu apvaikščiiosime su stikleliu rankose tik Kazių vardadienius ir niekad netiesime kelio aukštyn, kur randasi Mūsų Šv. Globėjo buveinės, tai Jis turės laukti kitus kelis šimtmečius, kol mūsų būsimieji ainiai Jį vėl pasikvies į York'o viešbutį. Tokiu atveju maža nauda turėti šventąjį ir dargi jį pakaltinti, kad jis mums nieko gero nepadaro. Ne, taip neturi būti: tapkime Jo draugais ir broliais, priimkime Jį į savo šeimas, kaip laukiamą svečią, tai tada Jis pajus, kad yra mūsų mylimas Šventasis, kuris taip pat pamils ir savo tautą.

Man atrodo, kad ne vien tik kunigų, bet ir katalikiškų organizacijų pareiga atkreipti didesnę dėmesį į savo globėją ir vis dažniau ir dažniau jį išsikviesti svečiuosna į žemę, į mūsų visų tarpą. O ateitininkai net galėtų papildyti savo šūkį — „Su šv. Kazimieru visa atnaujinti Kristuje“.

Šiam „Ateities” numeriui aukojo

100 dol. — Kanados Lietuvių Katalikių Moterų d-
jos DELHI skyrius.

40 dol. — K. Čepaitis.

23 dol. — M. B. Povilaičiai.

20 dol. — D. ir O. Šiurnos.

Po 10 dol. — B. O. Čaikos, V. Garnelienė, A.
Aleliūnienė, E. G. Rugieniai, B. ir K. Lukošiai, A. ir K.
Ratavičiai, K. Šimutienė.

Po 5 dol. — Z. P. Augaičiai, R. Augustinavičienė,
R. S. Beržiniai, L. F. Gurkliai, E. B. Gudinskai, V. S.
Jokubickai, A. Klemkienė, V. P. Lapieniai, J. H.
Mačiuliai, P. Perkarskienė, A. Skodienė, A. B. Stonkai,
S. R. Steigvilos, E. J. Strodonskiai, E. Vindašienė, B.
V. Vytai, V. E. Vindašiai, O. P. Viežauskai, L. J. Vitai,
J. D. Žiogai.

Po 4 dol. — D. Bartulienė.

Po 2 dol. A. V. Čiurprinskai, V. Treigienė, A. J.
Vieraičiai, V. S. Zadurskiai.

